

NÉPÜNK

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
ORADEA
Strada Iosif Vulcan No. 4.
Telefon: 440.

ZSIDÓ HETILAP
Főszerkesztő: **Wasserstrom Sándor** - Felelős szerkesztő: **Leitner Zoltán**

ELŐFIZETÉSI ARAK
Belföldön: Hitközségeknek és vállalatoknak 500,
magánosoknak; egész évre 300, félévre 160,
negyedévre 85 lei. Külföldön: 120—80, 45, 25 ok,
180, 95, 50 dinár, 25—15 Pengő, 10—5 Dollár.

400 delegátus és 300 újságíró jelenlétében

A világ zsidóságának osztatlan érdeklődése mellett nyílt meg Luzernben a XIX. cionista világkongresszus

Luzern. A cionista világszervezet jelentése szerint egy millió kétszáz ezer sékelfizető adta le szavazatát a világ minden zsidó lakta országában, szemben a két év előtti 840.000 sékelfizetővel. Így a mozgalom 360 ezer szavazattal erősödött két év alatt és bizonyítéka ez annak, hogy mennyire kiszélesült a cionista mozgalom és mennyire nagy sulyu politikai szempontból és a zsidó nép egész palesztinai és gáluti jövője szempontjából, hogy mit fog határozni a luzerni kongresszus, amely a világ osztatlan érdeklődése mellett nyílt meg kedden este a kies svájci városban 460 delegátus, több ezer vendég és 300 újságíró jelenlétében. A világ valamennyi nagy sajtóirodája és lapja elküldötte tudósítóját, mert szükségesnek tartja, hogy informálja a világ közvéleményét a zsidó világ-parlament határozatairól és külsőségeiről.

A delegátusok pártfelfogás szerint a következőképpen alakultak: Munkás delegátus 210, általános cionisták A. csoport 87, B. csoport 47, zsidó állampárti 4. Mizrach

es Poalé Mizrach 65, jemenita 3. A munkásdelegátusok több mint felét teszik a delegátusok számának és az eddigi általános cionisták A. csoportjával körülbelül adják a kongresszus kétharmadát. Palesztinából a 91 mandátumból 62 munkáspárti delegátus ment Luzernbe. A revizionisták, Jabotinskyvel az élén a kongresszustól teljesen távoltartják magukat, mivel N. Z. O. (Neue Zionistische Organisation) név alatt egy új cionista világszervezetet teremtettek, amely világkongresszusát a jövő hónapban tartja meg Bécsben.

A megnyitó hatalmas demonstrációja volt a világ zsidóságának, amely mementóként kell figyelmeztessen a világ közvéleményét, hogy a zsidó nép is helyet kér magának a nap alatt. Sokolow beszédét megafonon közvetítették és hangosfilm felvételeket is készítettek róla. A cionista világszervezet elnökének beszédét, valamint részletes tudósítást a kongresszus lefolyásáról lapunk legközelebbi számában hozzuk.

Amerika retorzióval él állampolgárainak németországi bántalmazásáért

New-York polgármesterének érdekes nyilatkozata

A Journal newyorki tudósítója beszélgetést folytatott La Guardia polgármesterrel. A polgármester többek között a következőket mondotta: „Közismert tény, hogy zsidó származású amerikai állampolgároknak mincsen tekintélyük Németországban. Számos panasz érkezett onnan, amelyben azt a panaszt emelik amerikai állampolgárok, hogy nem adják meg nekik Németországban a szükséges engedélyeket. Ennek az eljárásnak következménye az, hogy retorziós intézkedésekre léptettem életbe.”

A Newyork Herald jelenti Washingtonból, hogy Amerika nem veszi tudomásul Németországnak ama bejelentését, amely szerint az 1925 évben kötött német-amerikai kereskedelmi szerződést Németország felmondta.

Newyork polgármestere, La Guardia megtagadta egy német állampolgárnak azt a kérelmét, amely szerint egy masszázszalon akar nyitni Newyorkban. Az engedély megtagadását azzal indokolja a polgármes-

ter, hogy a két állam között 1925-ben létrejött kereskedelmi szerződés értelmében, a szerződő államok polgárainak egyenlő jogokat biztosít, így főleg tudományos, filantrópikus, vallási hivatásuk gyakorlásában nem akadályozza őket. Ezt a szerződést több ízben megszegték a németek, amennyiben amerikai zsidókat is elnyomnak Németországban és megakadályozzák őket hivatásuk teljesítésében. A newyorki nemzeti szocialisták gyűlést hívtak egybe Brooklynban, amelyen tiltakoztak La Guardia polgármester ténykedése ellen.

A Reuter távirati ügynökség jelenti New Yorkból: King demokrata szenátor kijelentette, hogy egy rezolúciót dolgozott ki, amelyben azt a kérdést veti fel, hogy nem-e volna szükséges Németországgal a diplomáciai viszonyt megszakítani. Indoka e lépésének az volna, hogy a Hitler-rezsim elnyomja a katolikusokat és a zsidókat és nem teljesíti az Egyesült Államokkal szemben vállalt kötelezettségeit.

Nehéz zsidóként élni

Írta: Joachim Prinz Berlin

Sok oldalról kéri a zsidóság naponta a figyelmeztetést, hogy legyen tartózkodó a viselkedésében ne legyen feltűnő szokásában és az emberekkel való érintkezésben. Felmerül tehát a kérdés: hát hogyan is éljen a zsidó? Es hol. Hol élhet és hol nem? Amikor a ghettóban élünk, az igazi gettóban, ckkor tudtuk, hol élünk. A falak határt szabtak és a kapuk megmutatták. Künn pedig, künn a falak kivü: tudtuk: ez nem a mi világunk. Itt csak vendégek vagyunk. A zsidó tudta, hogy nagyon nehéz mint zsidónak élni és tudta, hogy a goluszban van.

A mi zsidó terminológiánkban a zsidók abnormális elhelyezkedését a világban: galut-nak neveztük. De a „galut” az még nem „golusz”. Az áskénáz kifejezés többet mond. Ez színültig telt azzal a sorstragédiával, amelyben eddig a keleti zsidóság szenvedett. A golusz — az valóság. A golusz — tudat. A golusz — az a nagy zsidó felismerés, amelyet érezni kell, hogy uralkodhassunk magunkon és hogy mint zsidók élhessünk.

Ha szeretjük a tiszta nézeteket, akkor meg kell mondjuk a valóságot. Nagyon nehéz zsidóként élni, mondhatni valóságos művészet, ha már csaknem ellejejtettük, hogy miképpen élt egy zsidó és ha már magunk is csaknem ellejejtettük, hogy zsidók vagyunk Keleten lehetett ezt mindenkor érezni. De itt nálunk már száz esztendeje olyan tudatban élünk, úgy beszéltek bennünket és mi magunk is azt hittük, hogy életünknek egészen kis sarkocskáiban vagyunk még zsidók. Talán a három nagy ünnepon egy évben és akkor is csak a zsinagógákban. De künn az utcán, olyan emberek vagyunk mint a többiek. Ezt az elvet vallották a nagy zsidó szervezetek is, még a hitközségek maguk is. Csak a zsidó nemzeti eszme hirdetői látták másképpen. Csak a cionisták. Mi zsidók vagyunk mindenhol és mindenkor. A zsidóság nem „konfesszió”, a zsidóság népi mivoltunkat jelenti, másként érezni, másképpen élni és másképpen reagálni mint más népek. És mert így van, — mondották a felismerők már negyven évvel ezelőtt — azért minden nap hozhat meglepetéseket és sem a kultúra, sem a technika, sem a haladás, de még a társadalmi egyenjogúság sem oldja meg a kérdést. Pozícióinkat megengafják majd — mondották a cionisták, — mert pozícióink labilisak és bizonytalanok. Mert zsidók vagyunk.

De mégis, hogyan tanulhatjuk meg most azt a művészetet, hogy mint zsidók éljünk a többi népek között? Valóban nagyon nehéz művészet. Sokan vannak olyanok közöttünk akik nem tudják ezt. A mi zsidó életünknek sok iránytűre van szüksége. És sokszor azok közül sem lehet tudni, melyik vezet a helyes irányba. Janusfej van életünk felett. Két irányban néz és mi nem tudjuk, melyiknek higgyünk. Mások vagyunk hát mint a többiek és ezen nem tudunk változtatni. De nem is akarunk ezen változtatni. Ez az idő elmúlt.

már. Még nem minden zsidó büszke arra, hogy zsidó! Még nem mindegyik boldog, hogy zsidónak született. Azt szeretnék, hogy olyanok legyenek, mint a környező világ. Mi azonban azt szeretnénk, hogy mi csak magunkat adjuk teljesen. Még sokan vannak közöttünk olyanok, akik csodálkozással állanak meg a tükör előtt és kérdik önmaguktól, hogy „ők is” zsidók még. Sokszor halljuk, hogy olyan helyre mennek zsidók, ahol nem szívesen látják őket. Jóizlés kell ennek felismeréséhez. És mi zsidók egymásnak könnyen odanodogaljuk, hogy „jóizlést barátom, jóizlést” és közben nem vesszük észre, hogy mi kell legyünk az elsők, akiknek erre a felismerésre szükségük van. Mindenki úgy érzi, hogy ő a — kivétel. Mindenki úgy érzi, hogy csak a másik tünik fel. Ó nem. De vállaljuk be, nem elég a „felismerés”. A helyzetet alaposan fel kell tárni önmagunk előtt. Előbb be kell vállalni magunknak, hogy tudomásul vesszük zsidó mivoltunkat az élet minden vonalán és e szerint építjük és állítjuk fel további életünket.

Csak ha már beismerjük önmagunk előtt, hogy a goluszban élünk, akkor tudjuk eltalálni azt a módot, ahogy a goluszban élni kell. Hányan vannak még közöttünk, akik nem akarják tudomásul venni, hogy megváltozott a világ körülöttünk. Hányan vannak, akik mindvégig vakok, s azok is akarnak maradni és abban hisznek, hogy rég elsüllyedt világok újra napvilágra jönnek. Még mindig hisznek abban, amivel ifjúságuk idején teletömtek fejüket, hisznek a múltban, hiszik azt, hogy ha bedugják fejüket a homokba, akkor meghamisíthatják a valóságot — és ezért nem tudják megtanulni annak művészetét, hogy miképpen kell mint zsidó élni.

Itt nálunk (Németországban) mindent újra kell kezdeni. Legelőször is szisztematikusan nevelni kell önmagunkat, hogy hozzájövünk a mai idők szelleméhez. Nekünk innen távozni kell. Csak úgy lehet megoldani a zsidókérdést, ha céltudatosan dolgozunk azon, hogy innen elmenjünk. El kell mennünk és ha csak egy mód van rá — Palesztinába. Nehéz, nagyon nehéz zsidóként élni. De mindkét részről kell lenni jóakarottnak,

hogy ezt valamiképpen elviselehetővé tegyék. És tiszteletet kell tanúsítsunk önmagunkkal szemben! Tisztelni kell önmagunkat és egymást! Az nem elég, hogy zsidó gyerekeket nevelünk nagygyá, ha azok nem tisztelik önmagukat.

Herzl Tivadar is lehetetlennek látta már annak idején helyzetünket. Morálisan lehetetlennek tartotta elhelyezkedésünket a többi népek közt. Herzl idején a zsidók nem értették meg őt. Nekik az volt a fontos, hogy sok pénzüik legyen, hogy minél többet keressenek. A pénzt többre tartották, mint a becsületet. És ilyen él még most is sok közöttünk. A gyűlölet, amivel bennünket a világ néz, nem tett jobbat bennünk. A világ megoldja majd a zsidókérdést, de nem úgy, hogy megengedi, hogy büszké legyünk származásunkra, hanem követelni fogja, hogy büszké legyünk zsidóságunkra. Mert csak így leszünk alkalmasak arra, hogy mi magunk vegyük kezünkbe sorsunk irányítását.

Népi mivoltunkra való büszkeségünk fog kisarjadni a visszavonultságnak az a mértéke, amelyre szükségünk van, hogy a környező nép is tiszteljen bennünket. Nem szabad csuszomáshoznunk lennünk, mert mi magunk tudjuk akkor megszabni annak határát, amelyen belül élhetünk.

Az a zsidó, aki nem akarja elismerni, hogy a goluszban van, az sohasem fogja megismerni, hogy miből áll annak művésze, hogy mint zsidó éljen. Egy olyan zsidó, aki nem vágyódik ki a goluszból, mert „szabadság és nagyság” után vágyik saját népe számára is, az sohasem lesz olyan beállítottságban, hogy egyenesen tartsa magát, gerincesen a goluszban.

Aki azonban tudja és érzi, hogy ennek így kell lenni, hogy magunknak kell segítsünk önmagunkon, azt sohasem érheti meglepetés a zsidó történelem folyamán. Talán előfordulhat, hogy egyszer elful a lélekzete, talán egyszer szívdobogása lesz még, vagy átjárás esik, a golusz csapásai miatt, de tovább kell menjen nyugodtan és büszkén a zsidó életben, tekintetét nyitva a zsidó nép jövőjére szegve. Akkor megtanulta, hogy kell élni, mint zsidónak!

Miután egyéni akciókkal nem sikerült nyugdíjaztatni.

Az oradeai hitközség vezetősége elégtételt szolgáltatott a meghurcolt Zimetbaum Pinkász rabbinak

Lapunk legutóbbi számában részletesen megírtuk, hogy milyen hajszá indult meg az oradeai ros-bész-din, Zimetbaum Pinkász ellen. Ullmann István hitközségi elnök, Ullmann Ábrahám és Ullmann M. Miklós forszírozására kísérletet tett arra, hogy „gyengéd” nyomással az ősz rabbit rávegye nyugdíjaztatásra kérelmének a beadására. Amidőn pedig ez nem vezetett sikerre, magához hívatta a ros-bész-dinnek a vejét, aki 1000 leu Lavi fizetéssel van a hitközségnél alkalmazásban és azzal kecsegtette, hogy apósának, Zimetbaum Pinkász állását veletölti be, amennyiben ráveszi állásáról való lemondására és nyugdíjaztatására.

A fiatal, tapasztalatlan vő. hitelt adva az elnök szavainak, minden elkövetett, hogy apósát állásának elhagyására befolyásolja, de a mindenkor hivatásának élő ros-bész-din presztizst csinált abból, hogy gyalázatos ragalmak ilyen eszközeivel elkergetni ne hagyja magát és ragaszkodott ahhoz, hogy negyven éves hitközségi szolgálati múlt után és a szentéletű férfiaknak kijáró és őt jogosan megillető „kövöd hatorát”, a becsületesség ily páratlan eszközeivel meg ne gyalázzák.

Közben lényegesebb esemény nem történt, csak annyi, hogy az oradeai hitközség vezetősége észrevette, hogy ros-bész-diniek tekintély-rombolása súlyos erkölcsi defektet jelent magára a hitközségre nézve is.

Ezért legutóbb tartott előljárásági ülésén, napirendre tűzték az ügyet és cihatórták, hogy levelet írjanak a ros-bész-dinhez, amelyben törhetetlen ragaszkodásukról és megintgathatatlanságukról biztositják az ősz udóst.

A hitközség vezetőségének határozatát azóta meg is valósították. Elküldötték Zimetbaum Pinkásznak a szóbanforgó átiratot és abban olyan tiszteletet tanúsítottak vele szemben, ami jogosan kijár neki. Ez a levél ékes dokumentuma annak, hogy a hajszá, amelyről írtunk teljes mértékben folyamatban is volt és csak ez a határozat mondott „halt”-ot erre az eljárásra, amelyet a hitközséghez közelálló körök inszenáltak. Jelzésül, hogy mennyire bizonyos forrásból táplálódott ez a hajszá, megemlítjük, hogy Ullmann M. Miklós előljárásági tag volt az, aki levelet intézett a hitközséghez, hogy amennyiben Zimetbaum nem mond le tiszt cégéről, úgy ő vonja le a konzekvenciákat és lemond. Tekintettel fentebbi határozatra, ugyanazon az ülésen, amelyen a levél megírását cihatórták, tudomásul vették Ullmann M. Miklós lemondását, annál is inkább, mivel őt tartották a nyomdáfestéknek sem tűró durva pamflettek értelmi szerzőjének. Voltak ugyan olyan hangok, amelyek szerették volna a dolgot úgy aplanálni, hogy Ullmann számára a lemondás visszavonását eredményezték volna, azonban a józan be-

ítás győzött, mert míg Zimetbaum ros-bész-din személye csak hírt és dicsőséget hozhat a hitközségre, addig az Ullmann működése csak bajokat, amint arra a múltban számos példa volt.

Kétségtelen, hogy az oradeai hitközség ezzel a gesztussal enyhítette ez ügybeni felelősségét és részbeni elégtételt szolgáltatott a megbántott tudósoknak.

Trencsénteplicen tartotta meg a csehszlovákiai Zsidó Párt 3-ik pártnapját

Az elmúlt héten ülésezett Trencsénteplicen az országos zsidó párt, amelyen túlnyomó többségben szlovénországi delegátusok vettek részt. A pártnap igen jelentős elvi kérdések felett döntött és kimélyítette a párt egységét. Egyik legfontosabb elvi szempont, amely a pártnap üléseit vezette, az a felismerés volt, hogy a Zsidó Párt a jövőben nem szorítkozhatik kizárólag csak a csehszlovák zsidóság nemzeti párt-politikai problémáinak irányítására, de ki kell vegye részét a gazdasági, szociális, vallási és kulturális érdekek védelméből is. A pártnap üdvözi a legutóbbi parlamenti választások mandátumot nyert két zsidó képviselőjét, dr. Angelo Goldsteint és dr. Chaim Kugelt s bizalommal és várakozással tekint a parlamenti munkájuk elé. A pártnap leszögezi, hogy a növekvő antiszemita veszedelemmel szemben a zsidóság csak zárt egységben szállhat sikerrel szembe és ezért a párt keresi az egész világ zsidóságával a kapcsolatokat, hogy bizonyos kérdésekben együttműköd-hessenek. A gazdasági kérdések intézésével egy gazdasági tanácsot biznak meg, amely kizárólag szakemberekből fog állni és a csehszlovák zsidóság helyzetének tanulmányozása után előterjesztéseket tesz a párt vezetőségének a problémák megoldását illetően. A pártnap elhatározza, hogy megszervezi, különösen a köztársaság keleti részeiben (Rusinszko) a jogvédelmi képviselőket és utasítja a pártvezetőséget, hogy vegye fel az összeköttetést a már életben lévő ilyen intézményekkel. A pártnap felhívja a Zsidó Párt vezetőségét, hogy gondoskodjon a fennálló héber iskolák további államosításáról és új héber iskolákat állítson fel. Biztosítsa egyben az összes zsidó iskolák számára a kormány fokozott pénzügyi támogatását. A párt utasítja az executívét a zsidó asszonyok és zsidó fiatalság intenzív politizálására. Hason oda a pártvezetőség, hogy az állam a költségvetés keretében zsidó könyvtárakat is állítson fel egyes helységekben. Igen fontos kötelessége végül a pártnak, hogy szubvenciók révén biztosítsa a vallásos intézmények zavartalan működését.

HETI GLOSSZÁK

A zsidó bünözők száma és az antiszemita német sajtó

Már több ízben írtunk róla. Most megint szükséges, mert a cernauti „Czernovitzer Deutsche Tagespost“ című antiszemita ujság egy statisztikát közöl, amelyben arra mutat rá, hogy milyen nagy szerepet játszanak a zsidók Románia bünözési statisztikájában és ezzel szemben, milyen angyali jószágok az ittlakó németek. A cernauti ujság odáig megy, hogy pontos számokat közöl, amelyek szerint maga az igazságügyminisztérium állapította ezt meg 1934 évről készített kimutatásában. Ezek szerint a múlt évben összesen 14.431 büntetett történt az ország területén, amelyből 3962 felderítetlen maradt. Ami pedig a nemzetiségeket illeti a lap a következő számokat közli:

Román 11.444, zsidó 1712, magyar 650, bulgár 202, orosz 133, szerb 42, örmény 39, görög 35, német 35, albán 11, török 2, lengyel 1 és cseli 1. Ezek szerint az össz bünözők száma percentualiter 12 százalékot tett ki, holott az összlakosságnak csupán 5 százalékát teszi ki és így két és félszer nagyobb a bünözési arányszám, mint a százalék arány. Viszont a németek bünözési arányszáma, 0.24 százalék, holott az összlakosság 4.4 százalékát képezik.

A cernauti zsidó vezetőköröknek hihetetlennek tűnt fel, hogy ez a statisztika igaz legyen. Annál is inkább, mert sehol a világon nem több a zsidó bünözők száma, mint amennyi arányszámuknak megfelel. Sőt, kevesebb. Ezért felekeresték az igazságügy minisztérium megfelelő reszortját, ahol Decusara igazgató a következő felvilágosítást adta a kérdésre vonatkozólag:

„Egyáltalán nem felel meg a valóságnak, a cernauti ujság híradata, annál kevésbé, mert hiszen az 1934 évről egyáltalán nem adott ki a minisztérium erre vonatkozólag kimutatást. Annál kevésbé adhatott ki, mert még nincs is összeállítva ez a kimutatás. Egyelőre még csak az 1933 évi sta-

tisztikán dolgozunk. Csak az 1931 és 32 van készen, de ez sincs még publikálva.

Kijelentette még Decusara igazgató, hogy a százalék-kalkuláció nem is történik nemzetiségi arányszám szerint csak a lakosság összszerényét veszik tekintetbe. Dr. Benvenisti, a zsidóság megbízottja betekintést nyert a készenlévő 1932 évi kimutatásba és megállapította, hogy abban a zsidók 4.2 százalékkal szerepelnek, tehát kisebb arányszámban, mint amennyi a lakossághoz való viszonyuk.

Hazudott tehát a németek lapja. Legújabbban erre vetette rá magát a német antiszemita sajtó. Ugy Németországban, mint más országokban is. Kétszeres hamisítást követett el a cernauti német ujság. Egyrészt azzal, hogy emeli a zsidók arányszámát, másrészt, hogy hihetetlen kicsire állítja be a németek részvételét ebben a semmi dicsőséget nem jelentő számhalmazban. Mi nyugodtan állítjuk, hogy nemcsak, hogy rosszabbak nem vagyunk a németeknél, hanem ellenkezőleg feltétlenül jobbak. A zsidó nem bünöző, a zsidó neveltetésénél, kulturális beállítottságánál és tradíciójánál fogva is magasabb nívón áll, mint sok más nemzetiség. Gyilkosság, vagy ehhez hasonló egyáltalán távol áll a zsidó mentalitástól, legfeljebb az úgynevezett „intellektuális“ bünözéseknél vesszük ki arányszámunkat megközeleítő mértékben részünket. De amint már írtuk is mi is emberek vagyunk és nem angyalok. Viszont ez az antiszemita hecc-lap ördögöknek akar befesteni bennünket. Csak azt szeretnénk tudni, hogy kik a nagyobb ördögök a gyermeket és aggodat kintző „nemes árja faj“ vagy pedig mi, akik csak undorral gondolhatunk a kutmérgezésnek erre az iskolapéldájára, amelyet a németek végeznek itt Romániában is.

Dreyfuss és a kigyó...

A francia „Paris Soir“ című lapban nagyon érdekes visszaemlékezést közöl egy Colombier nevű francia, aki tagja a francia gyarmati hadseregnek és annak idején őrszem volt az Ördögzigeten, amikor Dreyfust odaszállították. — Az általa elmondott esetről eddig nem tudott a Dreyfussról írt sok írás és emlékezés és éppen ezért nagyon érdekes és elgondolkoztató:

A Molnár és Moser kölniviz

Legtartósabb illat! Üdítő hatás!

„Amikor Dreyfust beszálították az Ördögzigeten levő táborba és elhelyezkedett a sátorban, amelyet rendelkezésére bocsátottak, Colombier, az őrtálló katona, — aki ezt a történetet elmondja — velőtrázó kiáltást hallott a sátorból. A katona segítségül hívta társait és berohantak, hogy megtudják mi oka a nagy kiáltásnak? Amikor bementek Dreyfuss élet-halálharcot vívott egy óriás-kigyóval. A hatalmas boa constrictor fojtogatta már a szerencsétlen kapitányt. A katonák utolsó percben érkeztek és nagy küzdelem után megölték a veszedelmes állatot és megmentették Dreyfust. A nyomozás kiderítette, hogy Dreyfuss ellenségei Párisból juttatták az ártatlan kapitány sátrába a veszedelmes kigyót, hogy így tegyék el láb alól egyszer s mindenkorra a kapitányt.“

Most már másképpen intézik el az ilyen ügyeket, például Németországban. Ott egyszerűen beviszik a koncentrációs táborba az ártatlan delikvenst és kiadják a rendelkezést az SA és SS legényeknek, hogy löjjék agyon a szerencsétlent. Ők le is puffantják minden további nélkül, még a boa constrictor nélkül is és amikor a világ érdeklődik: „Menekülés-

Éli és Sámuel

írtta: Salom Asch

Az öreg Éli sátrának bejratánál ült és az izzó napfénynél melegedett. Megvakult szeméi le voltak csukva, mintha aludnék. Csak a fülei vették ki időnként az asszonyzsivajt, vagy férfiak veszekedését. Akkor ke-repelni kezdett öreg, puha, fogatlan állkap-csával és azt mondta két fiának:

Oh, oh, fiúk! Miért szentségtelenítitek meg az áldozatot?

Ritkán válaszolt neki egyik, vagy másik.

— Ejnye öreg, hisz csak tüdő és vese. Mi csak azt vesszük le, ami megillet.

Szavait gyakran oly halkán ejtette ki, hogy fiai fülig sem ért el. Akkor azt gondolta, hogy szavai által megszégyenültnek érzik magukat, hallgatott és öreg csontjait tovább melengette a napon. Így feküdt, szeméit lehunyta, fejét bólongatta és gondolatán rágódott. Így élte le tehát életét. Volt pap Isten előtt és a legjobb husdarabokat rakta az oltárra. Öreg és vak lett. Két fiát hagyta hátra... De Isten miért nem jelent már meg oly régen előtte, sem álomban, sem pedig ébrenlétben? Bizonyára nincs itt az ideje. Nincs alkalom. Nem viselnek háborút. A legközelebbi engesztelési nap végén talán mégis megfog jelenni előtte...

Mialatt az öreg így tűnődik, két fia vörös talárokban, nagy háromágu villákkal kezükben a rendi sátor ajtaja előtt azokra várnak, akiknek jönni kell, hogy Istennek álljanak.

Egy asszony jön Betlehemből elsőszülött fiával karján Borjut hajt maga előtt, melynek szarvai koszorúval átkötöttek.

— Mondjátok jó emberek, hol van a gyülekezés sátora és hol lakik Éli főpap?

— Mit keresel a gyülekezés sátrában és minek kell Éli főpap? — kérdik a fiatal emberek a sátor előtt, villájukra támaszkodva.

— Áldozatot hoztam Istennek, ki elsőszülöttel ajándékozott meg.

— Ugy? Áldozatot Istennek?... Ime itt a gyülekezés sátora és itt lakik Éli főpap — mondja kettőjük közül az idősebbik, mialatt a villát szélesen átfogja. Várja, hogy az asszony a borjut hozzáhajtja.

— Kedves pap, bemutatom áldozatomat Istennek, elsőszülött fiamért.

— Áldozat, áldozat — hümmög a pap a borjut minden oldalról megszemlélve és megtapogatva, — hozhattál volna jobb borjut is, nehezebbet, kövérebbet. Isten is kövér erős gyermeket adott neked. És felémelte az állatot a magasba.

— A legjobbat hoztam, amelyik az istállóban volt — mentegetőzött az asszony.

— Egészséges asszonykának egészséges gyermekei vannak, gondolja Pinkász, a fiatalabbik, mialatt megragadja az asszony kezét és mosolyogva szemébe néz. Valóban, ha engem ajándékoznál meg egy elsőszülöttel, akkor én jobb borjut keresnék ki áldozatul és nem lennék olyan fősvény, mint férjed.

— Ezt ne tegye egy pap. Így ne beszéljen egy pap — mondja az asszony, mialatt egyik kezét kipirult arca felé tartja véde-

kezésül és a másikkal síró gyermekét szorítja melléhez.

— No áldozni azért csak kell — mondja az öregebbik.

— Mégis tudod, a vesét mindjárt magunknak vesszük. Aztán a tüdőt is vehetjük... Oh, mily silány borjut hoztál Istennek. Az áldozat mégis valamivel nagyobb lehetett volna.

— Adjon Isten érte minden jót! — És átadja a borjut.

A papok behozták a gyülekezés sátrának udvarába, levágták, lehúzták a bőrét, széjjelvágták darabokba és betették a darabokat egy medencébe. A veséket azonban az egyik kivette és bekiáltott feleségéhez a sátorba:

— Itt van és főzd meg!

Aztán rádobta a darabokat a frigláda előtti oltárra, meggyújtotta a fát, kinyújtotta a kezét Istenhez, mialatt a betlehemi asszonyra mutatott.

Az asszony azonban gyermekére mutatott és elkezdett sírni.

Mikor a tűz már fényesen lángolt és a hus a lángok alatt elkezdett a zsirtól csöpögni, a zsir már sustorogni kezdett és a sátor tele lett füsttel, a papok kiemelték villáikkal a legzsirósabb darabokat és kóstoltak belőle.

Az asszony félbeszakította imáját:

— Papjaim, nem illő, hogy abból, ami Istennek rendeltetett elvegyenek.

— Oh, így is elég marad neki, — válaszolta a pap teli szájjal. Nem tesz semmit Isten jó. Kevéssel is megelégszik. ha eny-

közben agyonlőtték" címen nyugtatják meg ravaros lelkiismeretüket.

Akkor még kigyó volt a program, most jó hozzá az ember is... az ember, amelyik rosszabb, mint a veszedelmes állat is...

Az agudizmus - egy új Sabbatai Zwi mozgalom, a satumarei fő-rabbi szerint

Kezdjük az elején. A satumarei főrabbi Makón volt. Mákeven. Mákeven, amely közel van Jeruzsálemhez. Minek volt ott? Mert hívei vannak. Mit csinált Makón? Veszekedést. Miért csinált veszekedést? A makói főrabbi szintén hozzájárult ahhoz a nyilatkozathoz, amelyet a rabbik kiadtak, a carei főrabbi ügyében. Ő is kijelentette, hogy Horovitz Ábis főrabbi legális főrabbi-ja Careinek és csatlakozott azon főrabbi-hoz, akik „iszurt” mondtak Teitelbaum Joéi főrabbi és az orth. Központi Iroda „iszur-jára”. Ezért kellett Teitelbaum főrabbinak odamenni. A satumarei főrabbit hívei meg akarták hívni Makóra, aki azonban vonakodott a meghívót aláírni. Erre a legterrorisztikusabban léptek fel ellene, megsértették templomban, szemkiszúrással fenyegették meg, ha nem írja alá a meghívást. Végül a terrornak és erőszaknak engedve, mégis aláírta a meghívót, és erre a „szívélyes” meghívásra jelent meg ott a satumarei főrabbi. Hívei nagy üdvívalgással fogadták és miután megadta nekik az instrukciókat, hogy miképpen kell lejártni rabbijuk tekintélyét, miután utasításokat adott a további harcokra és veszekedésekre, nyugodtan, mint aki dolgát jól végezte, távozott Makóról.

Hirtelen, saját hitközségét megkerülve, annak bajaival most már mitsem törődve, egy nagy úgrással Gherlán termett, a kis erdélyi városban. Onnan adta ki ukázait, amelyek közül legnevezetesebb az, amelyet Adler József sghisoarai főrabbinak küldött. Tudott dolog, hogy Adler József főrabbi lelkes vezére és híve az Agudasz Jiszroél mozgalomnak. Állandó cikkírója a külföldi hasonló szellemű lapoknak és lelkes propagátora az eszmének. Adler főrabbi azonkívül megválasztott főrabbi-ja Turdának és rövi-

desen el is foglalja új helyét. De előbb körülnézett Palesztinában és nemrégiben jött onnan haza. Most pedig azt vette tervbe, hogy ezzel kapcsolatban nagy agudista propagandát fog kezdeményezni Erdélyben.

Mit tesz erre a satumarei főrabbi? Gherláról megízente Adler főrabbinak, hogy a világért se merjen az agudizmusnak propagandát csinálni, mert ez a mozgalom „egy új Sabbatai Zwi mozgalom” amely rabbivezetőivel épen úgy le fog tünni és meg fog szünni, mint az a régi eretnek megmozdulás. Nem akarjuk itt részletesen ismertetni az agudizmus célját és lényegét, mi nem is vagyunk hívei, de nemes mozgalomnak tartjuk, amelynek ma is oly vezetői vannak, mint a gerer rebbe és a többiek. Ezekre is könyveden kimondta a satmari „világnagyság” hogy „sabsze-zvik”. Mit tett erre az agudizmus lelkes propagátora? Egy ciumi beszámolójában, amelyet azzal a céllal akart tartani, hogy propagandát csináljon palesztinai utjával kapcsolatban az agudizmusnak, nem merte ezt a szót, hogy „Aguda” kiejteni a száján. Beszélt két és fél óráig, de soha mást nem mondott, mint hogy „szervezkedni kell”, de nem merte mondani, hogy hogy és hova? Így belé lett fojtva valósággal az agudizmus egy hatalmas szóval, amely Teitelbaum Joéitól jött. Ilyen terror alatt van az erdélyi rabbikar és ilyen alázatos és engedelmes szófogadója neki az orth. Központi Iroda elnökének veje. Miért?

Most pedig Targu-Lapusra utazott, hogy ott szintén megfelelően „rendbehozza” a békét. Már megirtuk, hogy mi történt a sirkóállításon, rövidesen beszámolhatunk, hogy mint sikerült ott is évtizedekre elrontani az egyetértést a zsidók között. Onnan pedig Dorna Vatrára ment, bizonyára ott is a „békét” egyengetni.

Igy borul fel mindenfelé a béke, a megértés, borul fel a józanság, ahol Teitelbaum főrabbi megjelenik. Legújabb győzelmi hadjáratának etappe-jai: Makó (veszekedés), Gherla (veszekedés), Cluj (veszekedés), Targu Lapus (veszekedés), Dorna Vatra (veszekedés). Megsértettek és legyőzettek: a makói, sghisoarai, targu-lapusi rabbit, a világhírű gerer rebbe és az Aguda...

E heti Höfer jelentés a teitelbaumi frontról..

ól adják — És nem zavartatta magát az évésben.

De az asszony nem engedett, hanem követelte Isten részét egész erejével. Az sem segített, amikor a fiatalabb papok figyelmét el akarták terelni... A perlekedés olyan izgatott hangon folyt, hogy az öreg Éli kíváncsi lett. Megerőltette magát, hogy megballja és állkapcsait egymáshoz ütögette.

— Hé, hé fiúk, fiúk!

Erre az idősebbik odament teliszájával és egy zsiros darab bussal villáján — apjához, letépett neki egy darabkát és átnyújtotta neki.

Az öreg szájába vette a zsiros falatot, rágta és rágta, szoritotta, köpte, de nem tudta lenyelni. Csak az öreg állkapcsok mozogtak. Végre mérges lett, kiköpte a falatot és elkezdett kiabálni.

— Ti vétkezők. Isten áldozatát, Isten áldozatát!

Az idősebbik fiu nyugodtan tovább evett. Ezalatt Hanna fiával, Sámuellel kit is lennek szentelt — odaérkezett. Azonnal Élihez ment és azt mondá:

— Éli, én vagyok az az asszony, aki akkor Istenhez imádkozott. Ime meghallgatta imámat és fiuval ajándékozott meg. Itt hozom Istennek ajándékul.

— Mit? — kérdé az öreg Éli mérgesen, szavait nem jól értve „egy áldozatot akar bemutatni?”

— Én vagyok az az asszony, aki akkor Istenhez fohászolt. Talán visszaemlékszel ráma? Azt hittem akkor, hogy részeg vagyok. Ime látod, Isten meghallgatta imá-

mat, fiuval álldott meg és őt hozom most.

— Meghallgatott téged? — Igen, igen, ha imádkoznak hozzá meghallgatja. Csak imádkozni kell hazzá.

— Itt akarom visszahagyni Silohban, a frigyláda közelében, hogy Istent szolgálja.

— Ugy, Istent szolgálni? — mondá az öreg Éli, miközben a kis Sámuelnek kezét racsokta. Istent szolgálni, a húst a fazéktól kiszedni, Istentől a legjobb falatokat elvenni.

Anya és gyermeke elpirultak.

— Nem Éli főpap — mondá az anya — azért akarom itt hagyni gyermekemet, hogy az örök lámpát Isten előtt meggyújtsa. Fogadalmat tettem és most teljesíteni akarom.

— Valóban újabb zabálók kellene itten — veti közbe Éli idősebb fia. Csak lenyelte az utolsó falatot, hogy belészólihason a vitába.

— Jól van már, jól van — kiáltotta az öreg — menj a sátorba és tartsd az olajkorsót!

Az anya bevezette gyermekét a sátorba, felöltöztette fehér ingecskéjébe, melyet már előre elkészített, a frigyládához vezette és odaállította Isten elébe.

— Ime elhoztam Neked a Te ajándékodat, oh Világok Ura! Fogadd el őt, mert a Tied.

Megcsókolta Sámuel, átadta és utjára ment.

(Folytatjuk.)

Ford. Leitner Zoltán.

Vogelfrei ...

Már enni sem akarják hagyni őket. Kiéheztetni, éhenhalatni. Ezt akarják a németek, ezt akarják a zsidókkal szemben. Bojkott után jöjjön a kiéheztetés. Mivel pedig a börtönöknek is mindég telve kell lenni, a „Das Schwartze Korps” utasítást ad tagjainak, hogy miképpen csukassák le a zsidókat. Ez a lap írja többek között:

— Egy zsidó, aki a vendégszolgával viszáll, olyképen, hogy árja nővel mutatkozik vagy egy zsidó, aki tagjait nyújtogatja egy nővel tánchelyiségekben, egy zsidó, aki a német fürdőkhöz látogat és feltűnően viselkedik, az letartóztatandó a 360. §. 11. bekezdése értelmében. Tekintettel arra, hogy „grobem Unfug” elnevezésre vonatkozólag nem tesz részletes megjegyzést a törvény, ebben minden telemagyarázható. Az új-éledő német néplélek megérzi, hogy mikor sérti meg legszentebb belső érzelmeit. Ha pedig a zsidó ellenáll, amikor le akarják tartóztatni, akkor még nagyobb bajnak teszi ki magát.

A zsidó az vogelfrei, akár paragrafusok intézkednek ellene, akár nem... mert ma Németországban ez a kurzus.

Kiéheztetni, üldözni, letartóztatni, Európa kellős közepén, ez jellemzi a XX. századot. Ezt a mi dicsőséges, szép századunkat, amely hiába büszke arra, amit teremtett, mert nem vitte fel a fejlődés útján az emberiséget arra az utra, amelyre büszkén letekinthet. Az emberi lélek még ott tart, hogy halálra akarja éheztetni a zsidó csecsemőt és az emberi lélek nem érdemli meg a jobb kor és boldogabb jövő megváltását...

Egy szentesi

nem szentes esei

Ilyen címen ír egy pesti zsidó újság arról a furcsa esetről, amely Szentesen történik. Az ottani neolog hitközség memorandumot intézett az illetékes községkerületi vezetőséghez, amelyben azt kéri, hogy egyezzen bele a vezetőség abba, hogy a szentesi hitközség „elcsénzsolja” rabbiját. „Csénz” cserkésznyelven azt jelenti, hogy el akarják cserélni egy jobbra a saját rabbijukat. Különös kérésüket alaposan megindokolják, amely indokoknak alaposnak kell lenni, ha már ők sem bírják. Felsorolják többek között, hogy papjuk egy templomkerülő és még egyebet. Érdekes még, hogy ennek a papnak neje nemrégiben fellépett egy koncerten, amelyet egy zsidó lap rendezett. Ott tehát, ahol a közönségnek megfelel az, hogy a főrabbiné a hangverseny terem pódiumán, bizonyára mélyen dekoltált ruhában énekel, ott jó egy olyan rabbi is, aki egy kicsit nem jár a templomba. De hogyan is járhatna, amikor felesége épen próbálja a nagyáriát és neki a kottát kell lapozni, vagy esetleg a varrónő hozta haza az új estélyi ruhát.

Kinek a pap, kinek a papné... szól a régi közmondás. Ugy látszik a szentesi nek jobban tetszik a hangverseny szereplő papné, mint a papi teendőit nem végző pap. A kettő együtt ugy látszik nem lehet. Egy tudós komoly pap és egy énekes nő rabbiné.

Valahog így formulázhatnánk meg a dologról a véleményünket: Ez a Szentes — nem elég szentes... sőt... abszolúte.

— A „Jüdische Rundschau” ismét megjelenik. Németország cionista vezető körei beadványt intéztek a hatóságokhoz, amelyben kérték, hogy engedélyezzék újabb megjelenését a három hónapra betiltott lapnak, különös tekintettel a luzerni kongresszusra, mivel informálni akarják a német zsidóságot, illetőleg a cionista közvéleményt a kongresszus lefolyásáról. A hatóságok eléget tettek a kérésnek és megengedték a lap újabb megjelenését.

A német zsidóság tragédiája

Permanenciában a pogromkomité . . .

Berlin. Az NSDAP titkos utasításainak megfelelően, augusztus hónapot a zsidóüldözések hónapjának deklarálták az egész birodalomban, azzal a céllal, hogy a szeptemberben megtartandó pártnapon, amely Nürnbergben lesz, ennek megfelelő zsidóellenes törvényintézkedéseket határozhassanak el. A zsidóellenes hullám ennek folytán folyton emelkedik. Tömeges zsidó letartóztatások vannak folyamatban, amelyek terrorakciókkal kapcsolatosak. Ehhez járul még az a gonoszság is, hogy egymásután zárják be a zsidó vállalkozásokat. Számos helységeken éjszakánként körül állják a zsidó lakatházakat, betörnek kövekkel valamennyi ablakát, sőt még az ajtókat is erősen megrognálgatják. A tettesek rendszerint uniformizált rohamosztagosok, akik ezzel halálra akarják rémiteni a zsidókat, hogy ezzel a kívándorlás szándékát erősítsék bennük. A zsidók között érthetően nagy a pánik. Még azt sem merik megtenni, hogy a szomszéd városba meneküljenek, mert számos esetben előfordult, hogy azokat a zsidókat, akik a menekülteket befogadták, szintén üldözöbévették. Karakterisztikus eset volt a következő:

Parchim (Mecklenburg) városában összefogták az egész zsidó lakosságot, amely összesen 34 lélekből állott és bekísérték őket. Néhányan sikerült az utolsó pillanatban elmenekülni és a szomszédos Hagenau városba menni. A hagenai rendőrség letartóztatta azokat a zsidó családokat, akik a menekülteknek fedelel nyújtottak, természetesen a parachimi menekültekkel együtt.

Prenzlauban egy Julius Dobrin nevű zsidó háztulajdonost tartóztattak le „nem szociális”, viselkedés miatt. Ez abból állott, hogy nézeteltérése volt egy árja bérlőjével.

A Frankfurt a) Oder melletti Finsterwalde helységben a szomszédvárosbeli rohamosztagosok összegyűltek és az összes zsidó lakatházak ablakait beverték és körülbanszólitották a zsidókat, hogy hagyják el a helységet minél előbb.

Rendelet jelent meg, amely szerint a Németországban megjelenő zsidó lapokat nem szabad az újságárus kioszkokban árúsítani. Az újságokat csak előfizetők kaphatják. Valamennyi külföldön megjelenő zsidó újság árusítása tilos. (Az intézkedés oka az lehet, hogy számos nem zsidó vevője is volt a zsidó lapoknak, mert a gleichschaltolt országban úgy gondolták a németek, hogy a zsidó lapokból mégis megtudhatnak egyet-mást.)

A sárga folt

A „Wirtschaftspolitische Dienst der nationalsozialistische Parteikorrespondenz”, írja, hogy szükséges volna a zsidó üzleteket hatóságilag megjelölni. Azt tanácsolja, hogy a bejáratoknál és a kirakatokban sárga plakátokat kellene kiragasztani, amelyen álljon: „Jüdisches Geschäft”. Ahogy a lap írja kiállítás is van rá, hogy rövidesen a felmerült törvből törvény is lesz.

Zsidóellenes törvények Berlinben

A berlini városházán tanácskozások folytak, amelyen résztvett gróf Helldorf rendőr-főnök, Görlietz, mint Gübbers helyettese és Dr. Lippert, Berlin állami megbízottja. Ezen

a tanácskozáson, amely több óráig tartott, arról tárgyaltak, hogy milyen újabb zsidóellenes intézkedéseket foganatosítsanak. Tárgyalták a különböző koncessziók kiadását, mint fagyalt árusok, fürdő bérletek kiadását és számos olyan intézkedést, amely a közigazgatási, párt, technikai és rendőri szempontból szükségesek a zsidó ügyekben“

Zsidók kikergetése.

Tölz fürdőben elhatározták, hogy a zsidók által látogatott Park szállodát a hatóságok közbenjöttével bezárják további intézkedésig. Ezzel kapcsolatban írják, hogy Tölzben 400 zsidó vendéget kergettek ki mivel Streicher odaérkezett. Minthogy a Park szálló igazgatója nem akarta elkergetni a zsidó vendégeket, ezért zárták be szállodáját.

Ahogy a hős németek zsidó gyermekek és aggok ellen harcolnak

A mecklenburgi Arendsee helységben, amely a Keleti-tenger partján fekszik, egy zsidó otthont bezártak, amelyben 80 gyermeket és 88 aggot tartottak. A bezárás azért következett be, mert éjszakánként kövekkel bombázták a házat. De még e történet előtt bezárták ugyanott a Hausman alapítvány üdülőházát is, mivel nem bírták ki a vegzaturákat. Ezt a második otthont még egyideig türték, azután ennek is zárni kellett. Az éjszakai támadásnál valamennyi ablakot betörték és elvágták a telefon, villanydrótokat és a gázszolgáltató vezetéket. Az éjszakai nyugalomban megzavart gyermekek és aggok között irtózatos pánik tört ki és a további pogrom-szerű jelenetet a rendőrség akadályozta meg, amelyik akkor lépett közbe amikor már az ajtókat akarták felfeszíteni és behatolni a helységbe. A támadást követő reggel az üdülőtelep gyermek és agg lakói elmenekültek Berlinbe és a telep a hatóság lezáratta.

Sziléziában, Pomerániában és Westfalben különleges zsidóellenes törvényeket hoztak egyes kerületekben és községekben, amelyek legtöbbje arról intézkedik, hogy tilos árjáknak zsidókkal üzleteket kötni.

Kiéheztetik a vidéki zsidóságot.

Müncheni titkos jelentések szerint Bajországból mozgalom indult meg, amelynek az a célja, hogy a kisebb vidéki helységeken ne szolgáltatassanak ki élelmiszereket a zsidó lakosságnak. A falusi szövetkezetek és számos élelmiszerüzlet parancsot kaptak, hogy zsidóknak pénzért se adjanak el élelmiszert. A szállodák nem vesznek be zsidó utasokat és a szállodák éttermeiben nem szolgálják ki őket. Csaknem valamennyi szállodában zsidóellenes plakátok vannak.

A „Berliner Lokalnachrichten”, írja: Tegnap este Rheisberg (Mark) valamennyi szállodása egyhangulag elhatározta, hogy egyetlen egy zsidónak sem adnak szállást és elváltást.

Karl Frankel tragikus esete

Jülichben letartóztatták Frankel Karl-t aki „évekig fajgyalázó kapcsolatokat tartott

fenn egy árja nővel”. München-Gladbachba vitték be a fogházba, ahol olyan rosszul bántak vele, hogy a fogház harmadik emeletéről leugrott és belehalt sérüléseibe. Inkább öngyilkos lett, semhogy a náci-pokolban tovább is szenvedjen.

A német terror a zsidó olimpiai játékosok ellen.

Berlini jelentések szerint a hatóságok betiltották egy nagy zsidó sportklub működését. Azok a zsidó sportemberek, akik annak idején engedélyt kaptak arra, hogy trenírozhassanak az 1936-évi berlini olimpiásra most értesítést kaptak, mely szerint azonnem vehetnek részt. Ezzel eklatánsan megsértette Németország, azt a világ csaknem valamennyi sportforumának tett ígéretét, mely szerint az olimpiádon nem lesz tekintettel a sportemberek fajára, vagy vallására. Az a benyomás, hogy a németek ezzel dokumentálni akarják, hogy nem is számítanak arra, hogy 1936-ban Berlinben lesz megtartva az olimpiád és ezért is hagynak szabad folyást érzelmeiknek. Az amerikai sajtó értesítése szerint ott az a nézet uralkodik, hogy az olimpiászt Rómában, vagy Londonban kellene megtartani.

Berlint elzárták a belföldi zsidó bevándorlás elől.

Berlin városa hivatalos közleményben közli a következőket: — Az utóbbi időben azt lehet észlelni, hogy dacára a nehéz viszonyoknak, rendkívül nagy bevándorlási felnyomat indult meg Berlin felé, főleg zsidó elemek részéről. Mivel ez a bevándorlás semmilyen tekintetben sem kívánatos és a kormányzat intencióinak sem felel meg, ezért az újonnan bevándoroltak semmilyen tekintetben sem számíthatnak a közhatalok támogatására és segélyére. A segélyre szorultak a városi menhelyre utasíthatnak és a város elhagyására szólíthatnak fel. Nem árják Berlinbe való bevándorlása tehát nem kívánatos.

A vidéki zsidóság Berlinbe való bevándorlása annak tudható be, hogy egyes vidékeken a zsidók ottlakása teljesen lehetetlenné vált. Gazdaságilag minden lehetőséget elzárnak előlük, így Berlin rengetegében próbálják meg életüket valamiképpen fenntartani, vagy onnan külföldre vándorolni. Az új rendelet szerint a vidéki zsidóknak ott kell éhen felfordulniok, ahol laknak, viszont Berlinben csak berlini zsidókat fognak ezentúl megkínözni és agyonterrorizálni.

A müncheni rádió bejelentette, hogy a Pfalzban levő Bergzabern város vezetősége elhatározta, hogy zsidót nem enged letelepedni a városban. A város nem ad megrendeléseket „zsidó-barát” cégeknek és aki zsidókkal érintkezik, azt megbélyegzik.

A königsbergi „Preussische Zeitung” írja, hogy Kaukehmen városban minden házban plakátok vannak és minden üzletben, amelyen ez áll: „Juden haben hier keinen Zutritt!” A város vezetősége felhívta a lakosság figyelmét arra, hogy ne érintkezzék zsidókkal.

A zsidókat teljesen jogfosztották akarják tenni Németországban.

Berlinből jelentik: Megbízható helyről nyert értesülések szerint Nürnbergben szep-

tember 10 és 17 között megtartandó nemzeti szociálista pártnapon az új állampolgársági törvényt fogják meghirdetni. Az árja-paragrafust és a hivatalnok-törvényt átveszi az új állampolgársági törvény. Bizonyosra veszik azt is, hogy az árja és nem árja lakosok között házasságkötést is végleg betiltja az új törvény. A most folyó újabb antiszemitizmus hullám kulminációs pontját abban fogja elérni, hogy teljesen megfosztják a zsidókat polgári jogaiktól.

Pogromra való uszítás felsőbb helyről

A Berlinből érkezett legutóbbi jelentések szerint a fővárosban ismét pogrom-hazugulat van. A jelt erre Goebbels esszéi beszéde adta meg, aki sokkal élesebben beszélt, ahogy azt a hivatalos távirati ügyletszöveg továbbadta. A Stürmer új plakátjai is megjelentek a berlini utcákon, amelyek még élesebbek mint eddig, támadják a zsidóságot. Augusztus 13-án este újabb tüntetés volt a Kurfürstendamm-on. Az volt a közönség benyomása, hogy ezt a tüntetést is felsőbb helyről rendezték meg. Teherautókon pedig rohamosztályosok vonultak végig a városban és hangerősítővel ordították a főúrkelők közé, hogy ki kell irtani a zsidókat. Az összes nyilvános helyekről azonnal hazamenekültek a zsidók.

Dresdából is jönnek a hírek, amelyek szerint a zsidó üzletekre cédulákat ragasztanak, amelyekben bojkottra hívják fel a lakosságot. A parkok főúrkelők cédulák vannak, amelyeken röviden az áll: hogy zsidóknak tilos ráülni.

Zsidóknak minden tilos.

Gladbeckben, amint azt a Frankfurter Zeitung írja, a városi hatóság rendeletet adott ki, hogy zsidóknak tilos a városi fürdők, sport-tér látogatása, zsidók nem vehetnek házakat és földeket, zsidó gyermekek nem járhatnak a többiekkel együtt iskolába és a gladbecki vásárokon nem árulhatnak zsidók.

Guhrau(Schlesien)ban rendeletet adtak ki, amelyben elrendelik, hogy zsidóknak nem szabad földet, házat venni, azok az iparosok vagy kereskedők, akik összekötésben vannak zsidókkal, nem kaphatnak közszállítást, aki zsidótól bármit is vásárol — hazaáruló.

A Stürmer körül...

A Bohemia című prágai újság, amely jó informált szokott lenni németországi ügyekben azt írja, hogy befolyásos személyek újból intervenáltak a legmagasabb helyen (azaz Hitlernél), hogy három hétre megítéltsa be a Stürmer megjelenését. Fáradozásaiknak azonban nincs sok reménye a sikerre.

Hinkel, a nem-árja művész nyilatkozata.

Hinkel művész, akit különleges feadattal bízta meg, a következőképpen nyilatkozott: „Tudjuk, hogy imitt-amott zsidók árják mégé bujkáltan dolgoznak. Különösen azon árják ellen fogunk erőlesen fellépni, akik mint strohmann-ok 30 ezüstért adják el magukat a zsidóknak.”

A Berthold Jakob ügye

A berlini svájci követ és a német külügyi hivatal aláírták azt a megállapodást, amelynek értelmében választott bíróság fog dönteni arról, hogy a Svájc területéről március 9-én német területre hurcolt Berthold Jakob esetében mennyire sértették meg Svájc szuverenitását. Ha a bíróság megállapítja majd a német hatóságok bűnösségét, akkor külön kérdést fog képezni, hogy ezt a sértést miképpen fogja tudni jóvá tenni a német kormány.

Mit ír Karesky Georg igazgató?

Az ismert zsidó vezérférfi írja egy berlini zsidó lapban: „Az írták a berlini la-

Gondtalanul napozni

lebarnulni, lég- és napsugárzás csak úgy lehet, ha előbb alaposan bekente magát Nivea crémnel vagy olajjal. A Nivea lecsökkenti a leégés veszélyét és csodás bronzszínt tesz tőle bőre.

Levegőre és napra csak **NIVEÁ-val**

NIVEA-CRÉME 16 - 72 lef / NIVEA-OLAJ 24 - 75 lef
Belaerdorf & Co. S. A. R., Braşov

pok, hogy az Ufa színházban, a „Petterson & Bendel” film előadása alkalmából zsidók tüntettek a film ellen. Mi nem tudjuk, hogy mennyiben felel meg ez a tény a valóságnak, azt azonban kijelentjük, hogy zsidóknak nem kell most járni moziba. Ahogy eltiltottak minden zsidót a filmgyártástól, úgy tudomásul kell venni azt a zsidó közönségnek azzal, hogy mint néző sem jár többé filmszínházakba. Ezt kellene kövessék a zsidók nehogy még a gyanyu is felmerüljön, hogy tüntethetnek egy-egy film ellen.”

Egy semmitmondó hivatalos hirdetés.

Helldorf gróf, rendőrpáncsnok, a következő hirdetményt adta ki: „Az utóbbi napokban azt észleltük, hogy a mozgalom hívei, néhány felbujtótól befolyásoltan, zsidóellenes excessusokba bocsájtkoztak. Az állam és a mozgalom ismételtlen hangsúlyozta, hogy a zsidóság elleni harcot nem ilyenképpen kell folytatni. Mindenki, aki a tiltott magánakciókban részt vesz, az kiteszi magát annak, hogy súlyos büntetést kap.”

Eddig a rendelet. Elképzeljük, milyen revetés fogadta ezt a külföldnek szánt hirdetményt náci berkekben. Akik ismerik a német rendet és pontosságot, azoknak csak annyit jegyzünk meg, hogy még Afganisztánban is gyorsabban intézkedtek volna, ha akarnak, mint Berlinben, ahol 14 napig rekedtek a zsidók, amíg ez a rendelet napvilágot látott. Pedig, ha akarták volna, akkor az első napon azonnal rendet tudtak volna tereinteni. Sőt, még rá sem került volna a sor arra, hogy tüntetés legyen. Ha Helldorf ezt akarta volna. De Helldorf mást akart, mert Helldorf éppen olyan huligán, mint a többiek.

A Kurfürstendamm fényképei.

A berlini főútvonalon, a Kurfürstendamm-on, ahol az Angriffet és a Völkischer Beobachter-t árusítják, nagy eredeti fényké-

pek vannak kiaggatva. A képek egy hamburgi uccajelenetet ábrázolnak. Egy 30 év körüli szőke nő van lefényképezve, nagyon izlésees ruhában, amelyből arra lehet következtetni, hogy igen jó házból való és nyakán egy tábla lóg, amelyen a következő szöveg olvasható: „Ich bin vom Ort das grösste Schwein, und lass mich nur mit Juden ein.” (Én vagyok a város legnagyobb disznaja. Engem szeret a város minden zsidója). A fiatal hölgy mellett egy zsidó áll, akinek arcán éppen olyan kinszenvedés látszik, mint a nőén. Neki is tábla lóg a nyakában, amelyen a következő szöveg áll: „Als Jude junge nehmi ich immer, arische Mädchen mit aufs Zimmer.” (Zsidóköllyök létemre, Csak árja nő van inyemre.) Szép reklám egy újság számára és mélyen jellemző az egész hitlerista ideológiára.

A diákmenhelyeket is elzárták a zsidó ifjuság elől.

Az „Angriff” szerint a Hitler-ifjak országos szervezete a következő kommunikációt adta le: — Nem lehet feltételezni egyetlen német ifjúról és leányról, hogy idegen fajúakkal egy fedél alatt akarnának élni, vagy aludni. Felhívjuk az ifjuság figyelmét arra, hogy a mi ifjusági menhelyeink nem állnak a zsidó ifjak rendelkezésére.

Amit tiltanak Németországban...

Andernach am Rhein városka zsinagógájának bejáratánál, — amint ez szokásos az egész világon — ez a felirat áll: „Hát nem egy a mi Istenünk?” A város polgármestere felszólította a hítközséget, hogy távolítsák el ezt a feliratot a templom bejáratától. A Hitler-ifjak a templom bejáratához állottak és kórusban kiáltották: „Nekünk nincs azonos Istenünk a zsidókkal!” A feliratot el kellett távolítani. A hítközség vezetősége panaszt emelt a kormányhoz! azonban a kormány a panaszt elutasította.

Dániában nincs helye a zsidógyűlöletnek

Kopenhágában nemrégiben egy nagyszabású parasztfelvonulás volt, a dán király előtt, amelyen tizezernyi paraszt vett részt. A királyi palota előtt állottak fel, hogy előadják a parasztság panaszait. Schested udvari vadászmeister volt az egyik „paraszt-szónok” aki kifejtette a király előtt, hogy azért küzd nehézségekkel a dán parasztság, mert a „zsidó tőke hatalmas nagy” és „természetellenes a zsidóság és parasztság viszonya”. Augusztus 4-én a dán parlament rendkívüli ülészakarra gyűlt össze, amelyen a konzervatív párt vezetője Christmas Müller, aki különben elismerte a parasztság kívánságainak jogosságát, élesen kikelt Schested kijelentéseivel szemben. „Dániában nincs helye a zsidógyűlöletnek” — mondotta Müller — „itt nem lehet ez történni.” Azután aposztrofálta a zsidógyűlölő udvari fővadászmeister egyéniségét és multját és nagy derűtlenség között ismertette azt a körülményt, hogy 1916-ban egy részvénytársaságot alapított a fővadász, amelynek részvényeit 14 millió dán korona értékben egy J. M. Levin nevű bankház vette át, amely el is vesztette teljesen ezt az össze-

get. Azonkívül a bank-krach évében szintén hozzásegített egy nagy bankcéget, hogy azt teljesen tönkremenjen. Egyidőben egy Glückstadt nevű bankárnál titkár volt. A konzervatív párt vezetője ezzel fejezte be beszédét: „Ez az igazi ember, akinek joga van zsidógyűlöletről beszélni.”

Ha izletesen, olcsón akar orth. kóser vendéglőben étkezni, keresse fel a

"COMERCIALA"

vendéglőt

ORADEA, Alea Romei (Kereskedelmi Csarnok épületében, a volt Lloyd kávéház ujonnan és minden komforttal átalakított helyiségében)

Bankettek, esküvők összejövetelek céljaira megfelelő nagy terem áll rendelkezésre.

HIREK

A „Népünk” cikkeinek utányomását csakis a forrá megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5695

Péntek: Av 24. Augusztus 23.

Szombat: Av 25. Augusztus 24.

Heti szidra: 7 אה

Heti haftora: עני סוערה

5 575

Szombat kezdete:

üzlet bezárás 7:15

gyertyagyújtás 7:20

Istentisztelet kezdete 7:25.

Szombat befejezése 8:25.

Ros chódes bencsolás.

Ros chódes z'ul csütörtök és péntek.

Bessarabiában a nemzeti-keresztény párt égisze alatt folytatnak cuzista-agitációt.

Az újonnan megalakult nemzeti keresztény párt pontról-pontra átvette a cuzista és vasgárdista szervezetek programját, amit bizonyítanak azok a kongresszusok és összejövetelek, amelyeket ez a párt rendezett. Az összegyűlt tömeg előtt mindenhol a zsidó kezekben levő földök és üzletek „tisztá románok” számára való kisajátítását hangoztatják. Augusztus 25-re nagy kongresszust hívtak össze Chisinauba, mely szabad ég alatt lesz megtartva. Erre a kongresszusra A. C. Cuza is bejelentette részvételét. A kongresszussal kapcsolatban az „Apararea Nationala” című antiszemita lap a következő felhívást közli Gh. A. Cuzának a nemzeti keresztény párt titkárnak az aláírásával: „Jöjjetek tömegestől Chisinauból és terdeljetelek le A. C. Cuza, a nagy román megváltó előtt. Ott legyen a román nép apraja-nagyja, hogy szent esküt tegyen a cuzista zászló előtt. Tömörüljetelek románó-zászlónk alá, mely a megváltást hozza nektek...” Tehát a rövid szélesend után ismét fel akarják kavarni a kedélyeket Bessarabiában. Újból a zsidók ellen uszítja Cuza a vezetés nélkül álló parasztokat. Jó lesz, ha idejében felkészennek a hatóságok, nehogy megismétlődjenek a hüligan excessusok, amelyek már sokat ártottak az országnak és a román nemzetnek.

— Örökösök kerestetnek. A New-Yorkban megjelenő „The Spokesman” című zsidó újság június 14-i száma szenzációs cikkben számol be arról, hogy százmillió dolláros örökség keresi a nevető örökösöket. A cikk szerint Weinberger Leib, szegény magyar — zsidó bócher — a poor Hungarian Yeshiva student — az 1848-as szabadságharc után Londonba emigrált, majd onnan Ausztráliába vándorolt ki. Sok mindennel foglalkozott és hatalmas vagyon hátrahagyásával, ezelőtt ötven évvel, az ausztráliai Melbourneben meghalt. Teljesen magányosan élt, a nagy vagyona örökösök nem jelentkeztek, így a melbournei városi tanács vette a hagyatékot kezelésbe, mely az idők folyamán kerek százmillió dollárra szaporodott fel. A tanács felhívására eddig 1145 Weinberger és Weinberger jelentkezett, de eddig még egyik sem tudta igazolni az örökhagyóval való rokonságot. Talán az itteni Weinbergereknek nagyobb szerencséjük lesz...

— Dickstein amerikai szenátor megakarja tiltani a „Stürmer” postai szállítását Washingtonból jelentik: A „Stürmer” és a „Cion bölcsői” nagyfokú elterjedésére való tekintettel, amelyet az amerikai németesség körében ért el, S. Dickstein szenátor az ajánlotta a szenátusban, hogy tiltsák be a náci-literatura postai szállítását az Egyesült Államok területén. Politikai körökben úgy vélik, hogy a billt elfogja a szenátus fogadni.

CIPÓT

vegyen szépet, megbízható minőségűt

MUHARY-nál

ORADEA B-ül Regele Ferdinand 9.

— **Betiltották Prágában „Aufbruch” című hitlerista lapot.** Prágából jelentik: Streicher prágai lapját, az „Aufbruch”-ot, a hatóságok végre betiltották. Két évig üzhett ez a lap zavartalanul propagandát, terjesztette minden akadály nélkül Streicher ideológiáját és ócsárolásait a zsidóság ellen és 2 évig képezte ez a német résznek szellemi csemegéjét. Amit a többi cseh országi német lapok, mint a „Reichenberger Zeitung” és „Sudetendeutsche Rundschau” csak a sorok között mertek leírni, azt az „Aufbruch” nyíltan és tartózkodás nélkül streicheri stílusban megírta. Az „Aufbruch” megszüntetése által a csehszlovák kormány végre egy igen kellemetlenné válható férget taposott el, ami csak a demokrácia dicsőségére szolgál.

— **Egy ukrán lapot elkoboztak zsidóellenes uszítások miatt.** Uzshorod. A Ruszin Keresztény Néppárt hivatalos lapját, az ukránnyelvű „Svobodat” az uzshorodi állam ügyészség nemzetiség- és vallásellenes izgatás és uszítás miatt elkoboztatta. A Svoboda úgy látszik megirigyelte Hitlerország babérait és az utóbbi időkben egyre sürűbben izgatott és uszított a zsidók ellen. Egyik legutóbbi számában aztán minden hártat tülépve rohant ki a zsidók ellen, mire az államügyészség elkoboztatta a lapot.

— **Megszűnt a munkácsi hitközség zárgondnoksága.** Munkács. Mint ismeretes a munkácsi hitközség ellen, ennek volt ügyésze csődöt kért és ennek alapján vagyantömegmondokot helyeztek be a hitközségbe, aki a hitközség összes jövedelmei felett rendelkezett. A hitközség ez ellen felebezéssel élt, kérve a gabella-jövedelemnek kivonását a zárgondnok hatásköréből, miután efelett kizárólag csak a hitközség rendelkezik. Az uzshorodi törvényszék a napokban foglalkozott a felebezéssel és kimondotta, hogy gabella-jövedelmek nincsenek alávetve a kényszergondnokságnak. Az uzshorodi törvényszék döntése nagy meglepedést keltett Munkácsban, miután a hitközségnek a zárgondnokság révén már egyáltalában nem volt diszpozíciós joga.

* **Vidéki piac és főtéren nagy vevőkörrel rendelkező vegyeskereskedés más vállalat miatt sürgősen átadó.** Cim a kiadóban.

— **A prágai zsidó „Hagibor” Csehszlovákia uszóbajnoka.** Prágából jelentik: A vízpoló bajnokság után Csehszlovákia uszóbajnokságát is zsidók nyerték meg. A barandovi stadionban az elmúlt héten tartott országos uszóversenyeken a prágai Hagibor uszóklubnak immár ötödször hozta meg az országos bajnokságát és pedig 163 pontos fölényvel. A bajnokságot a Hagibor számára Franz Getreuer nyerte meg, aki ilymódon Csehszlovákia legjobb uszója.

Használjon rendszeresen
kellemes illatu

Szt. László

fertőtlenítő szappant, megóvja mindenemü járványos és fertőző betegségektől

— **A nemzetközi diákkongresszus izlálta a német diákságot.** Prágából jelentik: A Prágában megtartott nemzetközi diákkongresszuson, a szövetség elnöke Gino Gardini kijelentette, hogy a német diákság, ennek faji karaktere által teljesen izolálta magát a világ diákságától. Ennek legérdekesebb bizonyítéka az is, hogy az osztrák diákság, mely eddig a „Német diákság” keretében volt megszervezve, otthagya a „Deutscher Studentschaftot” és belépett a nemzetközi diákköderációba.

— **Egy titkos szerelme tragikus vége.** Szigetéről jelentik: A romániai Felsővisó egyik zsidó kereskedőjének leánya, a feltűnő szépségű Neumann Dóra az utóbbi időben gyakran kiment az országhatárt képező Tiszapartjára, ahol egy cseh hivatalnokkal találkozott. Szombaton délután a fiatalember, miként azt messziről látták vadászfegyverrel a hátán jelent meg a Tisza cseh oldalán, intett a leánynak, akihez néhány szót is átkiabált, majd amidőn a leány „tagadó választ” adott, a fiatalember lekapta a válláról a fegyvert, célbavette a leányt és rálőtt. A lövés halálos volt és a leány holtan esett össze, anélkül, hogy bármilyen utbaigazítást adhatott volna mérenylője kilétéről. A titokzatos gyilkos után, aki a Tiszába dobva fegyverét, elmentekült a tett színhelyéről, mindkét ország csedőrsége megindította a nyomozást.

— **Aranyiakodalom.** Egy kiváló tanító-pár, a köztisztviselőben és szeretetben álló Lengyel Samu humenei ny. igazgató és neje f. hó 11-én, Sabat Nachmi utáni napon ülték meg — minden nyilvános ünneplés elkerülésével — szűk családi körben, mintaképp szolgáló házasságuk félszázados évfordulóját.

— **Carmen-Silva-ban feloszlatják a cuzista alakulatokat.** Bucurestiből jelentik: A rendőrség feloszlatta a nemzeti szocialista ifjuság szervezetet (az egyesült Cuza-Goga párt helyi tagozata) szervezetét, mert mollesztálták a fürdő zsidó közönségét, sőt arra akarták egyrészt rábírní, hogy otthagya a fürdőhelyet. A negyven cuzista ifju és nő, elbarikádozták magukat helyiségükben és csak könnybombák dobása után adták meg magukat.

Kérjük mindenütt az

»ACBA-IUCIA«

antiszeptikus pipere szappant

Kézmosáshoz használjuk az olcsó és kiváló minőségű medve védjegyű

»URSUS« szappant

Gyártja:

Breckner János r.-t.

Alba-Iulia

— **A szaloniki zsidók csatlakoznak a bojkotthoz.** Saloniki. A város zsidó lakossága hatalmas gyűlésen kimondotta a német árúk újabb bojkottját. A nagyiparosok és gyárosok megengedték, hogy bármikor betekintheznek könyveikbe, arravatkozólag, hogy betartják a bojkott határozatokat.

— **Fogság és kiutasítás.** Jeruzsálemből jelentik: Ziftában elítéltek 47 személyt, köztük zsidókat, kresztényeket és arabokat, akik nem legalisan lépték át az ország határát. Az ítéletek többhónapos fogházra szólnak és azok kitöltése után el kell hagyniuk az országot.

— **A párisi Figaró megcáfolt hire.** A párisi „Figaro” azt a hirt közölte, hogy az angol kormány diplomáciai lépéseket szándékozott tenni a németországi zsidóellenes kilengésekkel kapcsolatban. Amint illetékes helyen kijelentették Londonban, a Figaro jelentése nem felel meg a valóságnak és az légből kapottnak nyilvánítja.

— **A citromot is zsidónak deklarálták a németek.** A Frankische Tagezeitung nagy cikket közöl, amelyben bucsut mond a citrom használatának, mert öntudatos német csak rebarbeteát fogyaszt és nem „fajilag idegen” citromot. Isten veled, Te hátlan délsországi citrom, mert mi kitarunk a mi német drága „rebarber”-unk mellett. A németek most a citromot kezdik üldözni, a zsidók mellett, mert nekik úgy kell a gyűlölet, mint más normális embereknek a levegő. Nem tudnak harc nélkül élni — és ez lesz végzetes népi tragédiájuk is.

— **140.000 zsidó sejm-választó van Varsóban.** A varsói városi tanács elkészítette az új törvény alapján a lengyel főváros sejm-választóinak névsorát. Ebből a listából kitetszik, hogy a második választási kerület, amelyet zsidók laknak, 141.779 szavazati joggal bíró zsidóval rendelkezik.

— **Dr Frank birodalmi képviselő szobra.** A mannheimi hitközség levelet kapott az NSDAP helyi csoportjától, amelyben azt írják, hogy a dr Ludwig Frank birodalmi képviselő szobrát, amelyet 1933-ban eltávolítottak a Goethe-uccáról, kiadnák a hitközségnek, amennyiben azt a zsidó temetőben fel akarják állítani. A levél Heil Hitler-rel végződött. A mannheimi zsidó hitközség a levélre a következőt válaszolta: „Tekintettel arra, hogy dr Ludwig Frank birodalmi képviselő a világháborúban nem a zsidó hitközségért, hanem anémet hazáért halt hősi halált, ezért emlékműve más bánásmódban kellene részesüljön. Főleg ha azt a körülményt is tekintetbe vesszük, hogy dr Frank az egyetlen képviselője volt a német parlamentnek aki hősi halált halt a fronton! Aláírás: Dr Oppenheimer.”

* **Okleveles ovónót keresek 2 és fél éves kislányom mellé.** Csakis éves bizonyítványokkal rendelkezők küldjék be fényképes ajánlatukat Mr. Ph. Ladislaus Singer, Timisoara II. Str. Saguna 8.

— **A norvég külügyminiszter nyilatkozata.** Egyik svéd napilapban Khot norvég külügyminiszter nyilatkozott, amelyben közli, hogy kormányának előterjesztette, hogy támogassák a Népszövetségnél azt az indítványát, hogy a legközelebbi ülészakon foglalkozzanak a német zsidó menekültek ügyével. Egyidejűleg javasolni fogja, hogy nemzetközileg rendezzék a menekültek ügyét s hogy minden menekült a Népszövetség fennhatósága alá tartozzék. Régebben is erősen exponáltak magukat norvég államférfiak a zsidó kivándorlás érdekében és így a Népszövetségnél megízott dr Christian Lange nevére a norvég zsidóság elismeréseképpen beirták a Nemzeti Alap aranykönyvébe. Dr Lange erőteljesen támogatta mindenkor a palesztinai érités munkáját is a Népszövetségnél és bárhol, amikor erre alkalom adódott.

— **A cernaui héber tanító-szeminarium (három éves tanfolyam).** Dr Márk főrabbi vezetésével újból megnyílik az új iskolaszezonban, október 15-én. Ebben az évben az első és harmadik tanfolyam nyílik meg. Felvételi és pótvizsgák is október 15-én lesznek. Érdeklődők részletes felvilágosításért forduljanak dr Gottlieb tanárhoz, Cernaui, Str. Pop. Logotheti 17.

* **Erdélyi zsidó szülők figyelmébe.** Oradeai ortodox zsidó családok elfogadnak teljes ellátásra az iskolaszereponra fiút vagy leányt. Fürdőszobás, komfortos lakások, közel az iskolákhoz. Cimek a kiadóban. — **Iskolás gyermekek orth. izr. uricsalád Oradeán teljes ellátásra elfogad.** Cim: Ratzersdorf Arturné Oradea, Str. Xenopol 5. — **Orth. izr. uricsalád elfogad teljes ellátásra urileányt esetleg fiút, fürdőszoba és zongora használattal, esetleg oktatással.** Iskolák közelében. Özv. Berger Antalné Oradea, Str. Xenopol 5.

— **Szýria a japán dumping ellen.** Beirutból jelentik: A Szýria és Japán között folyó gazdasági tárgyalások folyamán a szýriai főkormányzó követelte, hogy a két ország közötti gazdasági kapcsolatok kompenzációs alapon jöjjenek létre. Amennyiben Japán ezeknek a feltételeknek nem tesz eleget, akkor a japán árúkra a legnagyobb vámot vetik ki. A szýriai és libanoni nagyiparosok teljes behozatali tilalom kimondását kérik, mert a japán árúk elárasztják a piacot. A szýriai főkormányzó elhatározása Palesztina szempontjából sem közömbös, mivel fontos, hogy a szomszédos francia protektorátus alatt levő Szýria milyen álláspontot foglal el a japán dumpinggal szemben.

— **Az oradeai 1888-ban létesített és nyilv. joggal bíró társulati fiú és női felsőkereskedelmi iskolában (Aleea Gojdu 1.) az előjegyzések folyamatban vannak.** A zsidó tanulók a szombati írás alól felmentésben részesülnek. Elhelyezésükről gondoskodás történik. Kivánatra prospektust küld az igazgatóság. Ez a nagyműltű iskola ma is hűzaggótló az erdélyi gazdasági életben. A tanítványok ezrei kerültek ki ebből az iskolából, a hosszú évtizedek alatt, akik kikerültek az életbe és mindenütt megállták a helyüket. Képzett kereskedőre mindig szükség lesz a társadalomnak és az ehez szükséges elsőrendű kvalifikációt legjobban az oradeai felsőkereskedelmi iskolában szerezhetik be. Az erdélyi zsidó társadalom figyelmét különlegesen felhívjuk fenti iskola értesítésére.

— **Hitler zavarban lehet...** A palesztinai német konzul a haifai kikötő Hadar Hakarmel negyedében levő Herzl-szálloda tulajdonosának, Hans Davidsohnnek megküldte a Hindenburg-érmét, amely Hitler 1934-ben kiadott rendelkezése értelmében, minden német volt frontharcosnak kijár. A berlini birodalmi hivatal kisérő levele következőképen kezdődik: „Der Führer ehrt Sie gimässe Ihrem Ansuchen...”

— **Haifa lesz az angol tengeri haderő új stratégiai pontja.** A milánói „Corriera Della Sera” írja: Anglia úgy tervezi, hogy Földközi tengeri haderejét Máltából Haifába helyezi át és Akabanban, a Vörös tenger partján új flottabázist épít ki hajóhada számára. Azonkívül egy repülőteret is építenek itt, mihelyt Haifával kiépül vasutja. Palesztina és Transjordánia az angol haderők közeli operációs bázisa lesz. Ezzel a tervvel megkerülheti Anglia a Szezei-csatornát és az angol árúk Haifából Akabaniba küldhetők a Vörös tengeren át Bagdadig. Ezekből az intézkedésekből arra következtetnek, hogy stratégiai gazdasági és politikai szempontból Malta szigete már nem a „legfontosabb” flottabázisa Angliának, a Földközi tengeren.

— **Hitleristák vettek részt a constantinei pogromnál.** Az antiszemitizmus leküzdésére alakult liga elnöke, Bernard Lecache francia újságíró Wienben tartózkodott, ott az újságíróknak a következő nyilatkozatot adta: Amikor a liga megalakult, 11 tagja volt Párisban. Ma már van fiókja Svájcban, Belgiumban, Csehszlovákiában, az Egyesült Államokban és Egyiptomban. A francia nép nem ismeri a fajgyűlöletet, és nem is fogja ismerni sohasem. Algirban, Constantine városban, ahol egy évvel ezelőtt a szomorú pogrom volt, a Liga megállapította teljes határozottsággal, hogy a pogrom értelmi szerzői náci provokátorok voltak, akik a berlini propaganda minisztérium megbízásából, szegénysorsú arabokat heceltek fel. A provokátorok neveit és ténykedését sikerült felderíteni. Az akkor francia belügyminiszter, aki felkérésünkre a helyszínen személyesen ellenőrizte a nyomozást, a mi adataink helyességéről kétséget kizáróan meggyőződött. A heccekben részt vett egy Henry Lautier nevű többszörösen büntetett előéletű fezőr, aki német pénzen, egy „Tam-Tam” című antiszemita lapot is ad ki francia és arab nyelven.

— **A lengyel sejm-választások.** A lembergi választókerület zsidó jelöltjének kiválasztásánál a keletgalíciai cionista szervezetben konfliktus tört ki, amely odavezetett, hogy a klub alelnöke dr Rosmarin lemondott valamennyi tisztségéről. Erre a keletgalíciai cionisták gyűlést tartottak és elhatározták, hogy dr Sommersteint fogják jelölni, mint cionistát, a sejm-választásokra. Az új törvény szerint a sejmbe a lengyel zsidóságot hat zsidó képviselő fogja reprezentálni. Ezekből 3 cionista, 2 agudista és 1 jelölt a zsidó gazdasági szervezetekből lesz kiküldve. A kongressz-polen cionista szervezetei elhatározták, hogy a sejm-választásokon nem vesznek részt, mert nem ad módul az új választási törvény, hogy független zsidó jelölteket állítson. Hasonló döntést hozott a Poale Cion szervezet is. Viszont a Mizrachi szervezetek elhatározták, hogy résztvesznek a választásokon. Hasonló döntést hozott az általános cionisták B. csoportja (Eth Livnoth) is.

— **Zsidó ucca nevek Bratislavában.** A bratislavai városi tanács legutóbbi ülésén elhatározta, hogy néhány uccát zsidó polgárokra nevez el, akiknek érdemeik vannak a városban. Elsősorban azt a most nyílt uccát kell megnevezni, amely a zsidó uccából a Miklós-templom felé vezet és a Kastély-uccába torkollik. Ez az ucca a „Chassam Szofer” nevet kapta. Ott van a Simon Michael Pressburger által létesített Bet Hamidrás, amelyben a Chassam Szofer annak idején tanított. Érdekes, hogy ennek az uccának nyitása Izabella főhercegnő eszméje, aki nem gondolta volna, hogy ötletének jóvoltából egy zsidó rabbiról fogják elnevezni. A zsidó kórház előtti teret a zsidó kórház alapítójáról Engel-térnek nevezték el. A Schreiber-uccát pedig arról a filantropról nevezték el, aki nagy alapítványt tett a városnál, valláskülömbőség nélkül. Bratislava városa humanitásáról és megértéséről tett tanúságot, amikor zsidókról nevezett el uccákat.

— **Barmicvoh ünnepély.** Kedves családi ünnepély volt Weisz Móritz oradeai export nagykereskedő házában az elmúlt szombat, amikor is József fia tartotta barmicvoh ünnepélyét. Az ifju szép beszédben ecsetelte a nap jelentőségét, amelyet megért. Tudja jól, hogy mostantól a zsidó élet ezernyi kötelessége hárul rá, de igéri, hogy mindég meg fog azoknak felelni és köszöni szüleinek mindazt a jót, amivel eddig elhalmozták. A diszes családi ünnepségen sokan vettek részt és gratuláltak a szülőknek és barmicvohját ünneplő ifjunak.

PALESZTINA

A liberális zsidóság Palesztináért. A liberális zsidóság világszervezetének előjárása ülést tartott Hágában, amikor is megtárgyalták a liberális zsidóság aktuális kérdéseit. Egyes delegációk referáltak országukban levő helyzetről. Hollandiára vonatkozólag elhatározták hogy liberális imarendet állítanak össze Amsterdamban és Hágában. A bécsi és budapesti újonnan alakult liberális csoportokról Margarete Goldstein számolt be. A bécsi liberálisok még nem kaptak engedélyt, hogy nyilvánosság joggal bíró hitközséget alakítsanak. A hágai gyűlésen hosszabb Palesztina-vita alakult ki. Dr. Schulman new-yorki rabbi, aki a Jewish Agency nem-cionista counciljének tagja, legutóbbi palesztinai utjáról számolt be és a liberális érzelmű palesztinai zsidóságról. Elhatározták, hogy támogatni fogják azt az irányzatot, amely Palesztinában a liberális vallási gondolkodás alapjára áll. — E célból bizottságot küldtek ki, amely a következőkből áll: Dr. M. Ehrenpreis Stockholm, Prof. Ellbogen Berlin, dr. Goldenson New-York, dr. J. Morgenstern Cincinnati, dr. Abba Hillel Silber Cleveland és Rev. M. L. Perlzweig London.

A legutóbbi tíz év palesztinai bevándorlói az angol gyarmatügyi miniszter szerint. Az angol alsóházban Nation tábornok interpellált és megkérdezte, hogy hány brit és hány más nemzetbeli zsidó vándorolt be a legutóbbi tíz évben Palesztinába? MacDonald gyarmatügyi miniszter válaszában kijelentette, hogy 1925. január 1-től 1934. december 31-ig 148.280 zsidó vándorolt be, amelyből 2318 az angol impérium alatt levő országokból, viszont 145.962 más állambeli zsidó vándorolt be.

A „Hadassa“ újabb fontos munkaterveit. Jeruzsálemben tartózkodik jelenleg az amerikai „Hadassa“ nőszervezet elnöknője: Mrs. Jacob, aki azért tartózkodik az országban, hogy előkészítse az egyetem orvosi fakultásának klinikáját, amely Rotschild Mayer báró nevét fogja viselni (a Hadassával karöltve állítják fel.) Ez a klinika lesz az alapja a héber egyetem orvosi fakultásának. Ezen a klinikán lehetővé válik a palesztinai zsidó orvosi karnak tovább képezni magát mindaddig, amíg az orvosi fakultás meg nem nyílik. A palesztinai sajtó képviselői előtt kijelentette az elnöknő, hogy ma már ott tart a palesztinai zsidóság, hogy bizonyos feladatokat önmaga vállalhat, olyanokat, amelyek eddig a Hadassa hatáskörébe tartoztak. Így például az iskolák egészségügye, a tuberkulózis elleni harc. A Hadassának viszont újabb nagyszabású tervei vannak az országban, amelynek részleteit az 1935. novemberében Amerikában tartandó konferenciájukon fogják részletesen megtárgyalni.

A cukorgyártás kilátásai Palesztinában. Egy társaság alakult zsidó tőkéssek közreműködésével, amely cukorgyártással akar foglalkozni. Az első kísérlet cukorrépa termesztésére, jó eredménnyel zárult. Ha a terv valóra válik, akkor 5000 munkás jut kenyérhez. Az ország évi cukor szükséglete 25.000 tonna és ennek termeléséhez 30.000 dunam földet kell bevetni cukorrépával. A vállalkozásnak 600.000 font tőkére van szüksége. A tervezett társaság tagjai jelenleg Palesztinában tartózkodnak, hogy a termelés lehetőségeit a helyszínen tanulmányozzák, nagyszabású vállalkozásuk számára.

900 amerikai érkezett Palesztinába. A „Roma“ olasz gőzessel egyenesen New-Yorkból 900 amerikai érkezett Haifába, akik közül 180 bevándorló, míg a többi munkista lépett Palesztina földjére.

Az 1936. évi Levante vásár előkészületei már most megkezdődtek. A szervező bizottság tagjai számos országot személyesen látogattak meg, a kiállítók szervezése érdekében és utjuk mindenfelé a legnagyobb érdeklődést keltette. A vásár előreláthatólag igen nagyszabású és eredményes lesz.

A „Doar Hajom“ jelentése szerint egy lengyel tőkés érdekltség Bne Brak-ban kerékpárgyárat létesít.

Fél millió font fölöslege volt májusban a Palesztina-kormányának. A Palesztina-kormány májusban fél millió font büdzsé fölösleget mutatott ki.

19 millió fontot investáltak palesztinai építkezésekbe. A kormány hivatalos kimutatása szerint, az utóbbi években a következő investációkat létesítették építkezésekbe 20 városban és fontosabb helyiségekben. 1930-ban 2.945.000 fontot, 1931-ben 2.721.000 fontot, 1932-ben 1.432.000 fontot, 1933-ban 5.601.000 fontot és 1934-ben 6 millió fontot, összesen tehát 18 millió 700.000 font az az összeg, amelyet építkezésekbe fektetett Palesztina zsidósága.

Tiso-beav ünneplése a Siralom-falnál. Ab 9-én sokezer zsidó látogatta meg a Siralom-falát, hogy ott a gyász-írmákat elmondják. A ceremónia a legnagyobb rendben folyt le. Semmiféle rendezavarás nem volt.

Mandátum bizottság foglalkozott az illegális bevándorlás kérdésével és a szomszéd-országbeli arabok beszívargásával. A genfi mandátum-bizottság legutóbbi ülésén szóba került a Palesztina bizottság jelentésénél az illegális bevándorlás kérdése is. A bizottsági tagok egyike utalt arra a lehetetlen állapotra, hogy míg az illegálisan bevándorolt zsidókat bezárják és kiutasítják, addig az arabok ezerszámra jöhetnek be Palesztinába, minden nehézség és ellenőrzés nélkül a szomszédországokból. A Palesztina-kormány kijelentette, hogy azok a feltevések, amelyek sokezer nyi arab beszívargásáról szólnak, túlzottak és nem felelnek meg a tényeknek. Van ugyan arab munkás bevándorlás, de ezek szezonmunkára szerződnek, akik a munka végeztével távoznak az országból.

A palesztinai japán dumping. A palesztinai kormány hivatalos jelentése szerint március hónapban 82.477 font értékű japán áru érkezett Palesztinába, míg az odainyitott export összesen 1 fontsterling értéket képviselt.

Smilansky vezetésével a narancs-termelők felkeresték a Jewish Agencyt az export ügyében. A palesztinai narancs termelők és exportőrök Mose Smilansky és Tolkowsky vezetésével felkeresték a Jewish Agency executíváját, amikor is alaposan megtárgyalták a legközelebbi narancs-szezon terméskilátásait és export lehetőségeit. A delegáció felkereste a Jewish Agency vezetését, hogy igyekezzék odahatni, hogy azok a deviza-kiviteli nehézségek, amelyek néhány országban nagyon megnehezítették az export üzlet lebonyolítását, könnyítenek meg. Ez a helyzet rendkívül sok nehézséget okoz és vannak országok, amelyekkel képtelenség ezek miatt az üzletet lebonyolítani. A tárgyalások folyamán alaposan megtárgyalták a kérdést és elhatározták, hogy minden lehető elkövetnek, hogy ez a Palesztina gazdasági élet szempontjából oly lényeges probléma, minél eredményesebb megoldást találjon.

A mufti lapja „Al Djamea Al Islamia“ azt a hírt közölte, hogy a cionista szervezetek Európában, a chalucok katonai kiképzését is elősegíti. Ezt a hírt a többi palesztinai és syriai arab lapok is átvették. A Jewish Agency politikai osztálya erre egy érélyes demontit küldött a lapoknak, amelyben leszögezi, hogy a chalucok kizárólag gazdasági kiképzést kapnak és sehol sem kapnak katonai kiképzést. Ez a tiltakozás megjelent csaknem kivétel nélkül valamennyi palesztinai és syriai arab ujságban. A Damaskusban megjelenő „Lissan Al Achrar“ című lap a demontithez a következő megjegyzést fűzi: „Sajnálatos, hogy vannak még ujságok, melyek nem tudják eléggé értékelni azt az áldást, amelyet a zsidók munkája jelent Palesztinában és azon fáradoznak, hogy hamis híreket hozzanak forgalomba. Ezek az ujságok azt akarják elhitelesíteni, hogy azok a chalucok, akik a romokban új életet varázsolnak, akik a terméketlen földeket termékevényé teszik, imperialisztikus célok szolgálatában állnak. Ezekről el lehet mondani, hogy „van szemük és mégsem látnak. Egy traktort látnak és azt hiszik, hogy ágyú. A mezőgazdasági gépekben fegyvert látnak és az utépitésre szolgáló köveket fegyvergolyónak.“

A palesztinai betegsegélyző (Kupat cholin) most hozta nyilvánosságra az 1933-1934. évi beszámolóját. A munkásság által fenntartott betegsegélyzőnek 43.138 fizető tagja van. Ez évben 7628 font táppénzt fizetett ki. 607.689 beteg látogatta meg. 1934. évben a rokkant alapból 52 személy részeseült támogatásban 1306 font értékben. 329 orvosa és 520 más alkalmazottja van a betegsegélyzőnek. Afuleban és Tiberiasban saját kórházat tart fenn. Ezenkívül az ország minden kórházában fenntartott helyek vannak a Kupat cholim tagjai számára. Ambulatoriumokat is tart fenn az ország minden részében. A Kupat cholim az egyetlen betegsegélyző, amelynek saját gyógyszerárjai vannak. Vannak üdülőtelepei Mozaban és Karmelep.

A lengyelországi kivándorlók 75 százaléka Palesztinába tart. 1933. első felében összesen 16.772 személy hagyta el mint kivándorló a lengyel költárság területét. Ezekből 12.372 személy Palesztinába ment, tehát a kivándorlók 75 százaléka. A többi 4400-ból 1663 Argentiniába, 766 az Egyesült Államokba, 522 Kanadába, 505 Braziliába, Paraguayba 356, Uruguayba 280 és más tengerentúli országba 400 személy ment. Megemlítendő még, hogy Palesztinába kizárólag zsidók mentek, viszont a többi kivándorlók között voltak zsidók és nem zsidók vegyesen.

Ha palesztinai utazását a legjobb feltételek között akarja lebonyolítani, forduljon bizalommal a nagy tapasztalattal rendelkező, régi utazási irodához:

„ZION LLOYD“

utazási szervezet a Közel Kelet részére.

Igazgató: M. Jampolski

BUCURESTI, Ca'ea Victoriei 33.

Telefon 3.69.13

Erdélyi ügynökségei:

Dr. W. Neumann CLUJ, Str. Berthelot 12.

Balázs Miklós ORADEA, Str. Alexandri 34.

„Comercia“ Satu-Mare, Piața Brătianu No. 1.

Weisz Jenő, SIGHET Str. Bogdan Vodă No. 33.

A „ZION LLOYD“ szervezete

gyorsan és lelkismeretesen kiszolgálja ügyfeleit. A ZION

LLOYD Constantán speciális ügynökséget tart

fenn, amely gondoskodik az utasok behajózásáról

Egység és béke a Mizrachi-Világszervezetben

Lezajlott a Mizrachi krakkói világkonferenciája

Ráv Fischman és Ráv Meir Berlin visszavonultak a vezetőségből. A revizionistákkal való együttműködés gondolata dominált a krakkói konferencián

Augusztus 11-én vasárnap kezdődött Krakkóban a mizrachi világszervezet világkonferenciája. XIX. cionista világkongresszusra szóló delegátus választások azt mutatták, hogy a mizrachi gondolat nagyon is megerősödött világszerte és ezzel az erővel nemcsak a cionista világon belül, de kifelé is számolni kell. A zsidó élet minden vonalán erőt és hatalmat jelent a tradícióhoz hű cionista felfogású zsidóságnak ez az erős szervezete. Ma már a cionista világszervezetben egy körülbelül 25 százalékos erőt képvisel a mizrachi és ez sokat jelent. Bár az Aguda minden lehető elkövet, hogy a világ vallásos zsidóságát átértse a mizrachizmus fel, páratlan érdekfűzést kelt mindenfelé, hogy a cionista érdeklődés vallásos zsidóság milyen erőt rejt magában és mennyi erkölcsi pluszsal indul a harcra Luzernben, hogy ott a vallásos zsidóság részére a maximumot kiharcolja.

Ma még mindig fennáll az a lényeges eltérés a cionisták és a mizrachisták között, amely röviden formulázva a következő: a cionisták azt mondják, hogy Palesztinában a vallás magánügy és mindenki aszerint élhet, ahogy akar. Viszont a mizrachisták azt mondják, hogy az egész zsidó lét és lényeg ebben rejlik, hogy el kell ismerni vallásunk szupremáciáját és ha egyes egyedek vallási életét nehezebb is szabályozni, az azonban tetlenül követelendő, hogy intézményeinkben mindenhol és mindenkor a tradíció és vallás szelleme domináljon és az országépítést csakis a vallásos törvényeinek respektálásával lehet eredményesen folytatni.

Magában a mizrachi szervezetben is két irányzat harcol egymással. Az egyik — és ez az idősebbek tábora — azt mondja, hogy más taktikát kell alkalmazni a cionista szervezeten belül. Nem viselheti a mizrachi szervezet ezután is, azt az erkölcsi felelősséget, amely abból ered, hogy a cionista szervezet minden egyes vallástalan megnyilvánulásáért őt teszik erkölcsileg felelősé. Ez az irányzat nem gondol arra, hogy elhagyja a keretet, csak olyan elaszticitást kíván adni neki, hogy annak keretei olyképpen taguljanak, hogy egy-egy frakció ne megjelenjen morális obitgót a másik frakcióért, hogy ne kelljen például a Mizrachinak, a munkásság valamennyi vallástól távolálló ténykedése miatt a világ zsidó közvéleménye előtt felelni.

A fiatal mizrachisták viszont azt állítják, hogy a vallásos zsidóságban kell legyen annyi erő, hogy számarányát és munka-kapacitását illetően is olyan erőt reprezentáljon Palesztinában, amely elég erőt ad számára ahhoz, hogy kellő eréllyel szálljon s'kra azért, hogy a vallási karakterét rányomja Palesztina közéletére. Csak kellő szervezkedés szükséges. El kell jönni az időnek, amikor a vallásos zsidóság olyan erőt fog jelenteni Erec Jiszraélben, amely dokumentálni fogja, hogy érdemes volt a sok éves fáradas erőfeszítésre, amelyet a mizrachisták mutattak a szervezet keretein belül. Természetesen az ifjú mizrachisták eme optimizmusát nem tartják indokoltnak a mérsékelt és „meggondolt” körök mert ebben a csoportos metamorfózisban nem tudnak bizni. Viszont történelmi igazság, hogy csakis ilyen töretlen hittel és buzakodással lehet nagy ügyek megvalósítása érdekében dolgozni és ha az a cél az elvárás: fogják ügyeiket tovább

is vinni a mizrachi ifjú harcosai, ahogy eddig tették akkor remény van rá, hogy az idősebbek lassu lépétei mellett az ő dühöngő harcos lépétek fognak megerősödni, mert olyan cél felé menetelnek, amelyek azt a biztos reményt táplálják, hogy sikerülni fog valóban felépíteni az országot a Tóra szellemében.

Ez a lényege annak az ideológiai beállítottságnak, amely ma a mizrachival kifelé és befelé fennáll és amely meghatározza azt az utat, amelyet követnie kell:

A konferencia lefolyása.

A krakkói Atlantic mozgó helyiségében 3000 ember gyűlt össze a Mizrachi világkonferencia megnyitó ülésére. Az elnök asztalán ültek: Rabbi Meir Berlin, Rabbi Fischman, H. Farbstein, Rabbi Amiel, Rabbi Gold, Rabbi Neufeld, Genchovsky stb. A lengyel kormány megbízásából résztvettek a vajdasági vezetők Smucz és Kulikovsky. Dr. Markus nyitotta meg a gyűlést. Azután Ráv Fischman beszélt aki vázolta a konferencia adatait.

Már másodizben gyűlünk össze Krakkóban, több mint husz különböző országból, rabbik, fiatal és idősebb mizrachisták, valamennyien egy cél érdekében: Ha a galutból az Erecbe megyünk, akkor a Tóra világító fáklyájával kezünkben indulunk. A mi nagy vezérünk, Abrahám Jichack Hakohen Kook megbízott, hogy a következő üzenetet adjam át a konferenciának: „A földi Erec Jiszraél most épül, igyekeznünk kell, hogy az égi Erec Jiszraelt is építsük fel.”

Majd felolvasták Palesztina rand-rabbijának Ráv Kooknak üdvözlő táviratát, amely a következőképen szólt: „Az igazság erejével vissza fogjuk vinni mozgalmunkat a szent forráshoz.” A konferencia elhatározta, hogy válaszolni fog egy meleg-hangu táviratban a beteg nagy rabbinak. Dr. J. Schwartzbart az általános cionisták nevében üdvözölte a konferenciát. Krakkó városában nevében Salomon Bügeleisen beszélt. Elhatározták, hogy hódoló táviratot küldenek Prof. Moscicky köztársasági elnöknek. Ezután Meir Berlin elparentálta az elhunyt mizrachista vezetőket, akik a legutóbbi konferencia óta haltak meg: Tel-Aviv fő-rabbiját, Aronson rabbit, rabbi Fajanszt Byalisztokból, rabbi Jaffet Manchesterben stb.

Délután zárt ülést tartottak, amelyen sem vendégek, sem pedig a sajtó képviselői nem vehettek részt.

Rabbi Meir Berlin referátumában kihangsúlyozta, hogy sok problémát kell megoldani a mizrachinak, mivel a többi cionista pártok a napi kérdésekkel vannak elfoglalva. Borzalmas képét festi a német zsidóság gyermekeinek Palesztinában. A bal oldal vallástalan nevelése folytán elveszti a zsidóság eme gyermek lelkeket. Ami a revizionizmust illeti, reményének adott kifejezést, hogy vissza fognak térni a szervezetbe. Még a munkásság mozgalmára sem tarthat örökké és pozíciója sem lesz olyan erős, mint amit most elfoglal a cionizmus keretein belül, mert ez is az időnek és környezetnek behatásaitól függ. Csak egyetlen mozgalom van, amelynek jövője van és örökké totális hatása a zsidóságra:

és ez a vallás konzerválása, tehát a Mizrachi.

A Mizrachi mindaddig fog hatni és dolgozni, amíg az egész zsidó nép el nem ismeri, hogy Tóra nélkül nincs zsidó nép-exisztencia. Hogy ismét visszatérjen a zsidóság az ősi forráshoz, ezért harcolni kell. És ezt a harcot nem csak Palesztinában kell vállalni a Mizrachinak, hanem mindenfelé, az egész világon. Azért kell a mizrachit egészségessé, erőssé és nagygyá tenni.

Rabbi Amiel (Antwerpen) megállapította, hogy a Mizrachi erősebb lett az utóbbi két évben, most több országból jöttek delegátusok és többen. A vallásos szellem azonban inkább gyengült Palesztinában, mint erősödött. Vigyázzunk majd, hogy amit Krakkóban építünk, ne rombolódjék el Luzernben.

Ráv Gold amerikai delegátus a krakkói konferenciát jómkipur napjának tekinteti, amikor mindenkinek be kell ismerni vétkeit. A vallásos zsidóság széles rétegeinek bevonásával meg kell menteni a menthetőt.

Rabbi A. Neufeld (Varsó) kihangsúlyozta, hogy a konferencia központi problémája a vallás helyzete Palesztinában. Ugy kell állnunk a zsidó gyerekek előtt, mint akik az országot építik, mint koldusok, hogy megengedjék nekünk, a szombat megtartását és respektálják a zsidó szentségeket. Ez egy olyan tragédia, amelyhez fogható még nem volt a történelem folyamán. — A szónok a vallásos zsidósághoz fordul, hogy szervezkedjenek ami szabad szellem ellen, amely annyit rombol a zsidó uccákban, a galutban és az Erecben egyaránt.

Ráv Nissenbaum (Varsó) az ismert író, egy ősz, impozáns megjelenésű főrabbi szerint elérkezett az idő, hogy a nemzeti alapon álló vallásos mizrachisták ultimátumot küldjenek a luzerni kongresszuson legszentebb zsidó értékeinket megsemmisítő bal oldalnak.

A vasárnap esti ülésen beszéltek Ostrowsky rabbi Palesztinából, aki a „Mizrachi Hawatik” álláspontját ismertette, azután beszélt rabbi Pollák. Hétfőn délután beszéltek Lipschütz (Palesztina), dr. Federbusch (Finnország), rabbi Amiel, Prof. Pick. A vita nagyon heves volt. Hétfőn délután beválasztották az elnökségbe: Rabbi Amielt, rabbi Brodt, rabbi Warsawskyt, Prof. Picket, rabbi Neufeldet, Epstein, Schapirót. Ráv Fischman referátumot tartott a mizrachi jelenlegi helyzetéről. Schechterman a szervezet gazdasági helyzetéről referált.

A „Hapoel Hamizrachi”, amely 13 delegátussal képviselte magát és külön frakciót képviselt, kijelentette, hogy azért harcol legfőképen, hogy a cionista szervezet vezetősége olyan elemekből álljon, akik s'kra szállnak Palesztina vallásos felépítése érdekében.

Az „Iniciativ-csoport” azt hangoztatta, hogy a mizrachisták lépjenek be a revizionista NZO-ba. Ez az indítvány nagy feltűnést keltett és élénk visszhangra talált.

Az „Iniciativ-csoport” annál is inkább nagy hatást váltott ki, mivel annak élén Ráv J. M. Blumenfeld és L. Jungster állottak, akik mellé számos nagy rabbitekintély sorakozott és már előzetesen röpcédulákra ígykeztek felfogásuknak a konferencián.

megnyerni. Ez a csoport erélyesen állást foglalt a közös sékel ellen is, sőt javaslatokra kimondták, hogy sékel a mizrachistákra mindaddig nem kötelező, míg a vallásos zsidóság érdekei megfelelő képviseletet és respekust nem nyernek a cionista vezetésnél. A csoport javaslatára a konferencia engedélyezte a jobboldali felfogású mizrachistáknak azt is, hogy az ONZ. revizionista bécsi kongresszuson elveik fenntartása mellett mint delegátusok részt is vehetnek.

Ahogy ez a csoport álláspontját képviselte, arra enged következtetni, hogy a közeljövőben a mizrahi szervezetnek ezek az „iniciatív” elemei, az egyik legerősebb szárnyát fogják képviselni.

A palesztinai főrabbinátus 300 palesztinai imaház és zsinagóga kezdeményezéséből megbizta P. Tchush tel-avivi rabbit, hogy nyújtson át egy petíciót a cionista kongresszusnak, amelyben kérjük, hogy a Jewish Agency hasson oda, hogy a szombati szentségét tartsák meg az összes kolóniákon és kvucákban. Hasson oda a cionista kongresszus a palesztinai kormányhoz, hogy egy szombati munkaszünetet törvényes erővel rendező általános érvényű törvényt hozzon.

Rav Fischman és Rav Meir Berlin között kiéleződtek a konferencia folyamán a politikai ellentétek, ami kinosan érintette a jelenlevőket, mert mostanig, mindég egymás mellett harcoltak. Az ellentétek főleg abban nyilatkoztak meg, hogy Rav Fischman legintranzigensebben amellelt foglalt állást, hogy a Mizrahi szervezetben csakis olyanok foglalhatnak helyet, akik a szervezet rendelkezéseinek, főleg pedig ideológiai célkitűzéseinek 100 százalékban alávetik magukat és nem keresnek megállapodásokat a cionista szervezetben levő olyan irányzatokkal, amelyek ha ma uralmon is vannak, de viselkedésükkel arcul csapják a vallásos zsidóság érzelmeit. Míg Rav Meir Berlin a szervezet egysége érdekében a békés megegyezésnek a híve. Az új vezetés megválasztásánál az ellentét folytán mindkét mizrahi vezető férfi kérésére elálltak attól, hogy őket válasszák meg továbbra is a szervezet vezetőivé.

Ennélfogva a Mizrahi világszervezet executívje a következőképpen lett összeállítva: Rav God, Rav S. B. Feldman, Ing. Pick, Schapira, Genachowski, Rav Neufeld, és egy hetedik executive tag bedelegálását későbbre halasztották.

Érdekes megemlíteni, hogy a konferencián körülbelül 200 delegátusból 180 rabbi volt képviselve és inkább egy rabi-konferencia jellegével bírt. Rendkívül sok közülük igazi keleti zsidó viseletben volt, és nagyon sok lengyelországi, galíciai rabi vett részt, akik nagy tekintélynek örvendenek országuk határain kívül is.

A krakkói konferencia legfontosabb határozatai közé tartozott az, hogy a lüzerni kongresszuson a Mizrahi egységesen lép fel a vallásos zsidóság érdekeinek megvédésére és amennyiben egy a chinuch kérdésében, valamint a cionista világszervezetnek vallást negligáló eddigi viselkedésével szemben intézményes biztosítékot nem kapna, úgy delegátusainak többségére bizza a világkongresszussal szembeni legerősebb szankciókat esetleg a kongresszusról való eltávozást. A esetleg a kongresszusról való eltávozást. A Poalé Mizrahi és a Mizrahi Hawatik csak mint a világszervezet alcsoportjai fejthetnek ki a jövőben tevékenységet. Az új executívét utasították az alapszabályok módosítására és a krakkói konferencia többségi megnyilatkozása folytán utasították az executívét, hogy amennyiben a cionista világorganizációban a Mizrahi vallási igényei kielégülést nem nyernének, úgy akkor, az ezutáni viszonyukat a világszervezethez újabb megvitatás tárgyává teszik, annál is inkább, mivel a krakkói konferencia többsége már most is a kiválás mellett foglalt állást.

Rav Nurok, litvániai volt miniszter nagy hatású beszédben foglalkozott a világ zsi-

dóságának szomorú helyzetével. A világtörténelem nem ismer még a mai zsidóüldözésekhez hasonló rendszert, amely majdnem mindazon államokban, ahol a zsidóság nagyobb tömegekben él, a zsidóság elől elvonja az életheletőséget, fizikai és gazdasági megnyomorítás mellett. Eppen ezért egységet hirdet a mizrahi táborban is és javaslatára kimondja a konferencia, hogy a zsidóüldözésekkel szemben a legközelebbi népkö-

sebségi kongresszuson erőteljes akciót indít a zsidó érdekek védelmére és a vallás szabad gyakorlatának érdekében.

Erdélyből is többen vettek részt a krakkói konferencián. Az erdélyi mizrachisták hivatalos álláspontját Moskovits Mosche, a borsai Mizrahi elnöke és Just Mose, az erdélyi Mizrahi ifjuság vezére képviselte. A konferencia egyébként nagy hatást váltott ki a világ vallásos zsidóságából.

Utijegyzetek Ruszinszkóból

Chust. A széthuzás szelleme, amelyet Satnarról sugalmaztak, itt is nagy bajokat okozott. Azok, akik a zavarosban akarnak halászni, dacára a választott bírósági döntésnek, még mindig nem pihennek és diszkreditálni igyekeznek a főrabbi személyét, akinek puritánsága, bölcsessége és igazi zsidó lelkipásztori működése, a hitközség tagjainak zömét lelkesedéssel tölti el. Davidovits Benó hitközségi elnök és a kitünő előjáróság érdeme, hogy a tömeges intrikák ellenére nyugvópontra tudták hozni az eleddig állandó forrongásban levő kedélyeket.

Jelen sorok írójának alkalma volt Grünwald Josua főrabbit rezidenciájában felkeresni, ahol óriási fölánsokba elmerülten fogadott és ritka nyájassággal mutatta az igazi zsidó vendégszeretet iskolapéldáját. Alaposan tájékozott a világ zsidóságának napi problémáiról. Hívei beszélnek, hogy jövedelmének nagyrészt szegények támogatására fordítja és családjának erőszakkal kell visszatartani, hogy mindenét oda ne adja a szegényeknek. Ha összehasonlítást teszünk közte és azok között, akik még most is üldözni igyekeznek ezt a kiváló férfit, láthatjuk, hogy milyen egy rabbi mintakép, amilyenből — sajnos — oly kevés van a mai kor zsidósága körében.

Sevljus. Itt van a rezidenciája a híresnevezetes, messzi földön ismert, bölcs szpinkei rebbenek. Állandóan, tömegesen keresik tel hívei, leginkább tanácsért, de anyagi támogatásért is. Jelen sorok írója egyáltalán nem „rebbe-mensch” és teljesen indifferens neki, egyes rebek személye. Egy szóval nem „hive” egyiknek sem. Ennek dacára na gyön érdekelt, hogy megismerjem azt a férfit, aki ellen Satnarról olyan ádáz, kiméletlen harcot folytatnak, immáron hosszú évek óta. Anélkül, hogy a szokásos interjú sablonokat használnám és anélkül, hogy frázis szóadattal akarnám a szpinker — a vallás és vallásos tudomány terén igazán kiemelkedő egyéniségét — dicsőíteni, objektíve csak annyit állapíthatok meg róla, hogy kitünő férfiú a szónak nem frázisos értelmében és megérdemli, hogy oly sok híve, annyi szeretettel és becsüléssel beszéljen róla.

Berehovo. Bár már régebben zajlottak le a tartományi és országos választások azonban még mindig szóbeszéd tárgyai. Még most is fájdalommal emlegetik, hogy mennyire széjjelforgácsoltak a zsidó erők és egyes kerületekben, ahol fényes győzelmet arathattak volna a zsidók el kellett bukniuk, mert nem volt összetartás. Sok helyen olyan nem-zsidó egyénekkel mentek, akik semmiesetre sem voltak alkalmasak, hogy megmozgassák a zsidó választók kötelezőerét. Országos viszonylatban — tudjuk jól — nem tudott a zsidóság ugyszólván semmit sem elérni. Viszonyt helyi viszonylatban féleredményt regisztrálhattak. Így például járási képviselőnek Feldmann Ignácot választották meg, aki a cionizmus élménye egy kiváló letéteményese és akinek személye és eddigi működése biztosíték arra, hogy tevékenységét a zsidóság érdekében fogja kifejteni. Dr. Kroh Sándor beregszászi ügyvéd, volt tartományi képviselő és dr. László Gyula uzhorodi bankigazgató, hit-

községi elnök az agrárpárt listáján kerültek be a ruszinszkói tartománygyűlésbe. Eddig olyan érdemeket szereztek ők a zsidó közéletben, amely biztosíték arra, hogy továbbra is a zsidó érdekek szószólói lesznek. Ott is sok a zsidó baj és a zsidó jaj és ezek enyhítése, hatóságoknál zsidók ügyes-bajos dolgainak elintézése szép és magasztos feladat a zsidóság reprezentánsainak.

Viszont sajnálatos tény, hogy dr. Reisz Gyula volt országgyűlési képviselő kimaradt a parlamentből néhány szavazat miatt kimaradt a tartományi gyűlésből is és a zsidóság képviselet nélkül maradt a fórumon. Itt mutatkozott meg legjobban, hogy mennyire bajt okoz, amikor a zsidóság nem eléggé összetartó. (R.)

Jégszekrények,

minden nagyságban lego'csóbb áron **Standard vasbutor-gyár**, Str. Aurel Lázár 10. (Fogházmuhely)

Ha én nem segítek magamon, akkor ki és ha nem ma, akkor mikor (Hillel)

Minden zsidó,

aki az egyenjogú, az öntudatos és mindenki által tisztelt ember utjain akar járni,

minden zsidó,

aki a világosságért harcol és életkedvét megakarja őrizni és aki a zsidó sorsközösség híve,

minden zsidó,

aki nyíltan akar beszélni a nemzsidó világhoz, aki állszemérem nélkül, öntudatos nyíltsággal keresi az érintkezést a külvilággal,

minden zsidó,

aki hisz a zsidóság végtelen jövőjében, hivatásában és Palesztina megújulásában,

minden zsidó,

aki támogatni akarja öntudatos harcunkat az antiszemitizmus ellen, aki támogatni akar bennünket a reakció, sötétség, korrupció ellen,

minden zsidó,

akiben él a tradíció szelleme, aki hajlandó együtt venni velünk a minden ollalról támadott zsidó frontot. az **FIZESSEN ELŐ A NÉPÜNK-re**, mint a legelterjedtebb magyar nyelven megjelenő zsidó lapra.

Megnyílt

GROSZ orth. kóser **étkezde**

Oradea, Piața Unirii 16. alatt az udvarban Holdas templommal szemben.

Abonenseket, lakodalmak és bankett rendezéseket vállalunk. Ugyanott két iskolás leány teljes ellátást korrepetálással kaphat.

Hétről-hétre

New-York. A „Hias“ félévi jelentése szerint az Egyesült Államokba 1935. január 1-től június 30-ig 3222 zsidó vándorolt be. Ezekből 1815 személy rendes emigráns és 1407 mint nem emigráns. 759 személy Németországból jött, egyrészt direkt, másrészt közvetve más országokból.

Varsó. Sztszerzev lengyel városka, amely Lasktól 15 km-nyire fekszik, csaknem teljesen leégett. A főképen zsidók által lakott helyiségben 105 ház égett le, ebből 90 zsidóé volt. 300 zsidó család maradt fennél nélkül. A kárt több mint egy millió zlotyra becsülik. — A lengyel Aguda határozatot hozott, amelyben a leghatározottabban megtiltja tagjainak, hogy az NZC (revizionista világszervezet)-be tagként belépjenek. Aki tehát az Aguda hive, vagy barátja, nem lehet ennek a szervezetnek tagja. Ha mégis belépne, úgy ezzel egyidejűleg kizártnak tekintik az Aguda szervezetből. — A lengyel kormány a nemzeti demokrata antiszemita városi tanács ellenzése dacára átvette Bromberg városainak szegényei részére egy onnan Amerikába származott asszony örökségét, amely fél millió dollárt tett ki. Tekintettel arra, hogy kevés szegény él Brombergben, az összegből valamennyi jómódú lett. — Az augusztus 17-án megnyitott jiddis tudományos kongresszuson a jiddis irodalomnak is szentelnek egy napot. Erre eddig kilenc jiddis író jelentette be részvételét, hogy előadásokat is fognak tartani. — Az ismert lengyel lírikus és dramaturg Julian Tuwim aki a varsói állami színház igazgatója, hosszabb tanulmányutra Palesztinába utazott.

London. A napokban összeülnek Palesztina, Egyiptom, Bagdad és Dsidda angol kormányzói egy közös megbeszélésre, amelyen valószínűleg a Közelkelet problémáit vitatják meg, főleg stratégiai szempontból.

Darmstadt. Az itteni Grosser Woog nevű nyilvános fürdőben és a technikai főiskola stadionja előtt a következő tábla látható: „Jud bleib draus, bade du zu Haus!“

Brüsszel. A megtartott 18. állatvédő világtudományos egyhangulag elhatározták, hogy ajánlani fogják a világ valamennyi kormányának, hogy tiltsák be a rituális vágást.

Triest. A Lloyd Triestino társaság „Viena“ és „Helouan“ hajóit, amelyek eddig a palesztinai forgalomba voltak beállítva, kivonja a forgalomból, mert az olasz csapatszálításokhoz szükségesek. Állítólag a társaság többi Földközi tengeri hajói is hasonló célokra foglaltatnak le.

Páris. Pierre Dreyfus, az elhunyt Alfred Dreyfus kapitány fia, kiakarja adni atyja emlékiratait. Ezekben a saját visszaemlékezéseken kívül közölni fogja Zola, Clémenceau, Jaurés ismeretlen leveleit, amelyek a perrel kapcsolatosak.

London. A Revizionista Unio memorandumot nyújtott át az angol gyarmatügyi miniszternek, Malcolm MacDonald-nak és Wachoupe palesztinai főköormányzónak, amelyben rámutatnak arra a nyugtalanságra, amelyet a felállítandó Legislative Council életbeléptetése okozna.

Tözszejelentés

Az oradeai terménytözsde hivatalos jelentése augusztus 21-ről	jelen
Uj buza 77 kg-os	310
K. repce	500
Répa repce	450
Bánáti tengeri	310
Oradeai tengeri	340
Árpa	265
Rozs	265
Ó-zab	280

0-ás liszt 690, kenyérliszt 630, bihormegyei tőkrag 650, napraforgó mag 380. Árak per 100 kg. ab Oradea értendők.

Zsidó humor

CHACSEK ÉS SIJE.

Chacsek és Sije az oradeai Amzel-Stern vendéglőben ülnek és beszélgetnek.

Chacsek: Sijekém, miért nézi úgy azt a levest... talán nem izlik?

Sije: Ki mondta, hogy nem izlik... én mindég szerettem a legyeket és ezeknek a piaci legyeknek olyan különös zamatos húsok van... prima légy leves... légy csak a satui caddik hive, akkor ehetsz legyeket is...

Chacsek: No, no, ne panaszkodjon, amíg nem jön ide a csendrendelet és Stern ur ordíthat, mint egy sivatagi sakál...

Sije: Sakál?... sakál... sak áll, az ember és bámul hogy mire képesek ezek az emberek...

Chacsek: Milyen emberekről beszél maga Sijekém?

Sije: Ezekről a csoda emberekről... ezekről a csoda-rabbikról... Hát nem csoda hogy ezek az emberek milyen nagyszerűek?... Ugy utazgatnak, mint az utazók. Kiz kofferjükbe betesznek egy rakás jókívánságot, meg egy halom átkot és mennek országáról-országra és városról-városra.

Chacsek: Maga irigy Sijekém, talán irigyli, hogy ők annyit jönnek-mennek és jól élnek, sőt „jóélnék“ és míg tegnap Makón ették a világhírű hagymát, ma már kóser flekkent esznek a Marosmentén... Miért nem utazik maga is... hogy maga is egy csodaember...

Sije: Már miért lennék én csodaember. Csodaember az a Rosner...

Chacsek: Milyen csodaemberről beszél Kegyed? Rosner is csodaember. Mi az hogy Rosner?...

Sije: Nem tudja mi az a Rosner, az egy titkár... egy orth. Központi titkár... egy csodatitkár, aki a „megszállás éjszakáján“ meg akart szállani egy új helyen... de nem tudott... Rosner, az Joél rabbinak legelszántabb hive. Ezért ő is „jóél“. De milyen jó él? Jobban él, mint ahogy egy ilyen „hivő“-nek szabadna. Ez a Rosner irodai titkár.

Chacsek: Mit nem tudott... megszállani... hát ő is utazik, mint egy csodaszent?...

Sije: Ő nem utazik, ő helyben csinálja a csodákat... csoda jó pofa az a titkár... ő Clujon csinálja a sevuti csodákat... akkor ugrik a vízbe, amelyet egy teknőbe állítottak fel neki...

Chacsek: Hát miért csodatitkár ő, hiszen az ő rabbija nem csodarabbi? Csak csoda-elnök!

Sije: Miért csoda-elnök, az az irodai elnök?

Chacsek: Hát nem csoda, hogy Teitelbaum főrabbi még elnöknek hagyja? Csak ő tud ilyen csodákat a satui nagyember... aki annyit utazik az Iroda és elnöke körül is...

Sije: Utazik az elnök körül? Tudtommal az elnök Mária-fürdőn nyaral...

Chacsek: Mi az, hogy Mária-fürdő, ilyen gajis nevű fürdő van?

Sije: Maga örült, hiszen ez csak németül Marienbad, magyarul Mária-fürdő.

Chacsek: Hát miért megy ilyen fürdőre, nem jó neki egy közelebbi is...

Sije: Ezt rendelte neki a rabbi...

Chacsek: Hát nem orvos rendeli a fürdőt?...

Sije: Eszetokja Chacsekkém, egy központi irodai elnöknek nem az orvos, hanem a satumarei csodarabbi rendeli, hogy hova és mikor utazzon!

Chacsek: Hiszen akkor valóban egy csodarabbi, ha ilyeneket tud csinálni.

Sije: Tud ő különbeket is...

Chacsek: Mit tud még?...

Sije: Tud ő olyan belső forradalmakat csinálni, tud ő úgy elfoglalni egy rabbiszéket, ahogy azt senkisé tudná utána csinálni.

Chacsek: Mit foglalt el olyan csodásan?

Sije: Elfoglalta Satumaret anélkül, hogy hitközségének tagjai rászavaztak vol-

na, de nem hagyja ott Careit sem. Csodaember. Egyszerre tud három, sőt sokkal több helyen is ülni... amit más egyszerű halandó nem tud. Tud ő lenni egyszerre tíz helyen is... hiszen ez benne a csoda...

Chacsek: Na jöjjön Sijekém, már látom, hogy izlik magának a finom mazsola a tésztában, gyerünk...

Sije: Micsoda mazsoláról beszél, hiszen ez is egy kis légy volt, most mazsola helyett ezt főzik itt... (De sok „légy-ott“ van itt, mit szólna ehhez Rosner, a titkok titkára?)

Chacsek: Maga mindent tud, hogy hol és mit főznek?... nohát ha ezt tudja, akkor mondja meg, ha egy siksze beleesik a nagy kondér tejbe, akkor mit pászkenol maga?...

Sije: Ezt se tudja. Kérdezze meg Rosnert a titkárt, ő megmondja, a tejet ki kell önteni, de a többit lehet...

Chacsek: Elég, elég, megyek, mert meg kell néznem a menetrendet...

Sije: Én nem utazom, de jön ide a munkácsi főrabbi...

Chacsek: Hova ide? Talán Satmarra?

Sije: Igen, igen, Satmarra, rövidesen eljön és lesz ott majd hadd-el hadd...

Chacsek: Na elég volt már, majd erről legközelebb...

PRAJCHES.

Magyar szab. német szab. lengyel szab. angol szab. zsidónak — ha reb Jajlis hive szab — ha nem az, akkor nem szab...

DR FREUDENTHAL BEMUTATKOZÁSA A POROSZ KÜLÜGYMINISZTERIUMBAN

Megtörtént eset, azonban a világsajtóba nem került bele, mert akinek dr Freudenthal személyesen elmondta Párisban, az a „Népünk“ utján közli:

Berlinben, a hitleri éra előtti időkben volt néhány zsidó magasabb rangú tisztviselő a minisztériumokban. Ezeket a Hitler uralomra jutásakor kidobták állásaikból. Csak egyetlen egy zsidót tartottak meg a német külügyminisztérium jogügyi osztályán, dr Freudenthal. Olyan kiváló elme, olyan hatalmas tudással rendelkezik, hogy érezték a nációk nélkülözhetetlenségét. Dr Freudenthal tovább dolgozott tehát osztályán, amikor értesítést kapott, hogy Baron von Böhlen nevű junkert nevezték ki felettesének. Elment az új felettesnek bemutatkozni.

Von Böhlen széles íróasztalánál ült és iratokat tanulmányozott, amikor dr Freudenthal belépett és udvariasan összeütve bokáját, megmondotta nevét, a junker fel sem nézett az iratokból és így válaszolt:

- Herr dr Freudenberg...
- Pardon ich heisse Freudenthal...
- Also gut, Herr Freudenviese...
- Pardon ich heisse Fradenthal...
- Gut, gut, Herr Frauednhaus...
- Pardon ich heisse Freudenthal...
- Na ja, Herr Freuden... bei wichen Korps haben Sie gedient im Krieg?...
- Herr Excellenz, ich habe nicht gedient, aber meine Ahnen schon...
- Wo?...
- In Trompeten-chor — bei Jericho...

A válasz annyira frappáns volt a pökhendi német junkert, hogy megszorította a dr Freudenthal kezét és azóta a legnagyobb jóakarattal kezeli.

Elsőrendű orth. kóser vendéglő Timișoarán

Az általánosan ismert

Grosz vendéglő

teljesen átalakított modern új helyiségbe költözött át

Timișoara, Tudor Vladimirescu 11

Tittoni ház mellett, a híddal szemben

NYOMATOTT

PASZTOR EDE CÉG KÖRFORGOGEPÉN

ORADEA.